

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**DÜRTÜSELLİK VE KIRILGAN NARSİZM
ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL MEDYA
BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Berrak İZCİ

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

**AĞUSTOS 2025
İSTANBUL**

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**DÜRTÜSELLİK VE KIRILGAN NARSİZM
ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL MEDYA
BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Berrak İZCİ
(231287010)**

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Hakan DUMAN

İstanbul 2025

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Jüri Tez Onay Formu

07.08.2025

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Bu çalışma 07.08.2025 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji (Tezli Yüksek Lisans) Programı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Hakan DUMAN

Danışman

İstanbul Gedik Üniversitesi

Üye (İmza)

Dr. Öğr. Üyesi Nurgül YAVUZER

İstanbul Gedik Üniversitesi

Üye (İmza)

Dr. Öğr. Üyesi Nilgün ONNAR

İstanbul Arel Üniversitesi

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Dürtüsellik ve Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkide Sosyal Medya Bağımlılığının Aracı Rolü” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını, patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. (07/08/2025)

Berrak İZCİ

ÖNSÖZ

Benim için kolay olmadığına inandığım çeşitli problemler yaşadığım bir süreç olan yüksek lisans tez yazma sürecim bu çalışmayla sona ermiştir. Araştırmama katılım sağlayan kişilere, anketimi paylaşp hedeflediğim katılımcı sayısına kısa sürede ulaşmama yardımcı olan; her zor anımda yaşadığım problemlerde beni dinleyen, anlayış gösteren, yardım etmek için uğraşan aileme, tez süreci boyunca benden yardımlarını esiremeyen bu süreci çok daha kolay geçirmeme yardımcı olan arkadaşlarıma teşekkür ederim. Bu tezin hazırlanması sürecinde bilgi birikimi, değerli katkıları ve rehberliği ile her zaman destek olan danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Hakan DUMAN'a içten teşekkürlerimi sunarım.

Ağustos 2025

Berrak İZCİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
ÇİZELGE LİSTESİ	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
1.3. Araştırmanın Hipotezleri	3
1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Dürtüsellik	4
2.1.1. Dürtüsellüğün etiyolojisi	6
2.2. Kırılgan Narsisizm	6
2.3. Sosyal Medya Bağımlılığı	10
3. KAVRAMLARIN İLİŞKİSİ	13
3.1. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kırılgan Narsisizm.....	13
3.2. Kırılgan Narsisizm ve Dürtüsellik.....	14
3.3. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dürtüsellik	15
4. YÖNTEM	19
4.1. Araştırma Modeli	19
4.2. Evren ve Örneklem.....	19
4.3. Veri Toplama Araçları.....	19
4.4. Kişisel Bilgi Formu	19
4.5. Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	20
4.6. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)	20

4.7. Barrat Dürtüsellik Ölçeği-Kısa Formu	20
4.8. Verilerin Analizi	21
5. BULGULAR	22
5.1. Ölçeklerin Toplam Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Değerlendirilmesi	24
5.2. Ölçekler Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi İle İncelenmesi.....	28
5.3. Dürtüsellik İle Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkide Sosyal Medya Bağımlılığının Aracı Rolünün Araştırılması	30
6. TARTIŞMA	33
6.1. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler .	33
6.2. Kırılgan Narsisizm ve Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler	34
6.3. Dürtüsellik ve Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler	35
6.4. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	35
6.5. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dürtüsellik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ..	36
6.6. Dürtüsellik ve Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	37
7. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	39
KAYNAKLAR	41
EKLER.....	49
Ek 1: Gönüllü Bilgilendirme Formu	49
Ek 2: Demografik Bilgi Formu	50
Ek 3: Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	51
Ek 4: Barratt Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu.....	53
Ek 5: Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği- Yetişkin Formu	54

KISALTMALAR

akt.	: aktaran
PNE	: Patolojik Narsisizm Envanteri
SMBÖ	: Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği

ÇİZELGE LİSTESİ

	Sayfa No.
Çizelge 5.1: Demografik Özelliklerin Dağılımı.....	22
Çizelge 5.2: Barrat Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu (BİS-KF-11) Geçerlik-Güvenirlilik Bulguları.....	23
Çizelge 5.3: Patolojik Narsisizm Envanteri Geçerlik-Güvenirlilik Bulguları.....	23
Çizelge 5.4: Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu Geçerlik-Güvenirlilik Bulguları.....	24
Çizelge 5.5: Cinsiyete Göre Ölçeklerin Toplam Puanlarının Değerlendirmesi.....	24
Çizelge 5.6: Eğitim Durumuna Göre Ölçeklerin Toplam Puanlarının Değerlendirmesi	25
Çizelge 5.7: Medeni Duruma Göre Ölçeklerin Toplam Puanlarının Değerlendirmesi	25
Çizelge 5.8: Yaşa Göre Ölçeklerin Toplam Puanlarının Değerlendirmesi.....	26
Çizelge 5.9: Çalışma Durumuna Göre Toplam Puanlarının Değerlendirmesi.....	27
Çizelge 5.10: PNE ile BIS-KF-11 Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Analizi.....	28
Çizelge 5.11: PNE ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Analizi.....	29
Çizelge 5.12: Dürtüsellik ile Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki Korelasyon Analizi.....	30
Çizelge 5.13: Dürtüsellik ile Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişki.....	30
Çizelge 5.14: Dürtüsellik ile Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişki.....	31
Çizelge 5.15: Kırılgan Narsisizm'e Dürtüsellik ve Sosyal Medya Bağımlılığının Etkileri.....	31
Çizelge 5.16: Dürtüsellik İle Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkide Sosyal Medya Bağımlılığının Aracı Rolünün Yapısal Eşitlik Modelinde Bootstrap Aracılık Analizi İle İncelenmesi.....	31

DÜRTÜSELLİK VE KIRILGAN NARSİSİZM ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı; yetişkin bireylerde dürtüsellik ve kırılğan narsisizm arasındaki ilişkiyi sosyal medya bağımlılığının aracı rolünü ele alarak incelenmesidir. Araştırmada ayrıca, dürtüsellik, kırılğan narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı puanlarının; cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve yaş ile ilişkisi incelenmiştir. İlişkisel tarama modelinde tasarlanan araştırmanın çalışma grubunu 18-55 yaş aralığında olan 205'i kadın 181'i erkek olmak üzere toplamda 386 birey oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, Kırılğan Narsisizmin ölçülmesi amacıyla Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), Dürtüsellik düzeyini ölçmek için Barratt Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu (BIS-11-KF), Sosyal Medya Bağımlılığı düzeyinin ölçmesi amacıyla Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu (SBMÖ-YF) kullanılmıştır.

Elde edilen veriler sonucunda dürtüsellik ve kırılğan narsisizm arasında, dürtüsellik ile sosyal medya bağımlılığı arasında, kırılğan narsisizm ile sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Yapılan mediatör analizleri sonucunda dürtüsellik ve kırılğan narsisizm arasındaki ilişkide sosyal medya bağımlılığının aracı rol oynadığı görülmüştür. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular literatür çerçevesinde tartışılmış ve ileride yapılacak olan çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Dürtüsellik, Kırılğan Narsisizm, Sosyal Medya Bağımlılığı*

THE MEDIATING ROLE OF SOCIAL MEDIA ADDICTION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN IMPULSIVITY AND VULNERABLE NARCISSISM

ABSTRACT

The primary objective of this study is to examine the relationship between impulsivity and vulnerable narcissism in adults, considering the mediating role of social media addiction. The study also examined the relationship between impulsivity, vulnerable narcissism, and social media addiction scores and gender, educational status, marital status, and age. Designed using a correlational screening model, the study group comprised a total of 386 individuals aged 18-55, 205 female and 181 male. Data collection tools included a Demographic Information Form, the Pathological Narcissism Inventory (PNI) to measure Vulnerable Narcissism, the Barratt Impulsivity Scale Short Form (BIS-11-SF) to measure impulsivity, and the Social Media Addiction Scale Adult Form (SBMÖ-SF) to measure social media addiction.

The data obtained revealed significant relationships between impulsivity and vulnerable narcissism, between impulsivity and social media addiction, and between vulnerable narcissism and social media addiction. Mediator analyses revealed that social media addiction played a mediating role in the relationship between impulsivity and vulnerable narcissism. The findings of the study are discussed within the framework of the literature, and recommendations for future research are offered.

Keywords: *Impulsivity, Vulnerable Narcissism, Social Media Addiction*

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu

İnsanı anlamada temel bir yer tutan dürtü kavramı zihin ve beden bir manada çakıştığı kısmı açıklar. Bu sebeple kişiliği anlamak için mühim bir noktadadır (İkiz, 2002). Dürtüler güçlü bir şekilde gelir, bilinçdışı olan dürtüler önbilinç ve bilincin bariyerini geçerse davranış halinde görülür. Bu duruma genel anlamıyla dürtüsellik ismi verilir (Köşkdere, 2023). Dürtüsellik, kişinin kendisine veya başka kişilere zarar verebilecek bir eğiliminin olması, farkında olarak eylemlerin neticelerini düşünmeye fırsat vermeden yapılan anlık hızlı ve planlanmamış bazı davranışlarda bulunması ve bunu engelleyecek bir mekanizmasının olmamasıdır (Hollander ve Evers, 2001; Özdemir, Selvi ve Aydın, 2012). Her canlı türünün hayatta kalması için gereklidir. Fakat davranışlar işlevsiz hale geldiğinde bu mekanizmaları anlamak tedavi tekniklerinin kararlaştırılması için önemlidir (Berlin, 2008).

Literatüre bakıldığında, patolojik narsisizm kavramının farklı ve çok yönlü şekillerde ele alındığı görülse de büyülenmeci ve kırılman olmak üzere iki ayrı alanda değerlendirilmesinin genel olarak onay alan görüş olduğu görülmektedir (Dickinson ve Pincus, 2003; Wink, 1991). Kırılman narsisizm, bireyin kendisiyle ilgili olumsuz düşünceleri, utanç ve suçluluk duyguları, hassasiyet, çekingenlik ve kaygı duygularının olmasıyla ilişkilidir (Czarna, 2014; Wink, 1991).

Sosyal medya, farklı grupların iletişim kurmak ve gönderileri çevreleriyle yayınlamak amacıyla internet iletişim siteleri aracılığıyla bir araya gelebilecekleri bir ortam sunulması olarak açıklanabilir. Sosyal medya bağımlılığı, sosyal medya uygulamalarını kapsayan internet bağımlılığının bir alt dalıdır. Bu bağımlılık türü, insanların son dönem internet teknolojilerini kullanmayı tercih etmesiyle giderek yaygınlaşmıştır (Karakuş, Balcı ve Tiryaki, 2024). En fazla kullanılan sosyal medya siteleri Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat, WhatsApp, Wikipedia, LinkedIn olarak bilinmektedir. WhatsApp, Instagram, ve YouTube üniversite öğrencilerinin

daha fazla kullanmayı tercih ettiği sosyal medya uygulamalarıyken; Swarm, LinkedIn ve Snapchat öğrenciler tarafından çok fazla tercih edilmektedir (Balcı ve Gargalık, 2020; Esgi, 2016).

Bireyler ağırlıklı olarak interneti sosyal medya uygulamalarına girmek amacıyla kullanmaktadır (Çiftçi, 2018). Kişiler sosyal medya uygulamalarını yakınlarıyla konuşmak, paylaştıkları resimlerine bakmak, bilgi almak istedikleri için veya işlerinin olmadığı vakitlerde keyifli saatler geçirmek istedikleri için kullanmaktadır (Baz, 2018). Artık sanal mecralar insanların yalnızca neleri yaptıklarını göstermeleri için değil, kendilerinin nasıl biri olduğunu ve başka kişilerle kurdukları ilişkiyi de göstermektedir (Baltacı, 2021). Twenge ve Campbell (2010), internetin narsisizmin artmasında önemli bir yeri olduğunu belirtmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, dürtüsellik ve kırılğan narsisizm arasındaki ilişkiyi sosyal medya bağımlılığının aracı rolüyle birlikte incelemektir.

Bu çalışmada araştırılması gereken sorular şunlardır:

1. Dürtüsellik ve kırılğan narsisizm arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Kırılğan narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Dürtüsellik ile kırılğan narsisizm arasındaki ilişkide sosyal medya bağımlılığının aracı rolü var mıdır?

Ülkemizde her ne kadar kırılğan narsisizm, sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik ile ilgili ayrı çalışmalar olsa da, özel olarak üçünün ilişkisi incelenmemiştir. Bu çalışma ile bu üç kavramın ilişkisinin araştırılması hedeflenmektedir. Özellikle, dürtüsellik ve kırılğan narsisizm ilişkisinin yeterince öneminin vurgulanmadığı dikkat çekmektedir. Bu noktada araştırma, kırılğan narsisizm ve dürtüsellik ile sosyal medya bağımlılığı değişkenleri arasında yapılacak olan çalışmalara yol gösterecektir.

1.3. Araştırmanın Hipotezleri

Buna göre, araştırmada aşağıda listelenmiş olan hipotezler incelenecektir:

H1:Dürtüsellik ve kırılğan narsisizm arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3:Kırılğan narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4:Dürtüsellik ile kırılğan narsisizm arasındaki ilişkide sosyal medya bağımlılığının aracı rolü vardır.

1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırma, 18-55 yaş arasındaki bireyleri kapsamaktadır. Çalışma, evrim içi veri toplama yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup, Türkiye'nin farklı illerinden veri toplanmıştır. Katılımcıların dürtüsellik düzeyleri, kırılğan narsisistik kişilik özellikleri ve sosyal medya bağımlılık düzeyleri üzerine elde edilen bulgular, kullanılan ölçeklerle sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Dürtüsellik

Dürtüsellik insanlar tarafından hoş karşılanmayacak ya da çok riskli, üzerine düşünülmemiş genellikle istenmeyen eylemleri içerir (Yazıcı ve Ertekin Yazıcı, 2010). İç ya da dış uyaranlara karşı kişinin kendisini veya başkalarını etkileyecek negatif sonuçları önemsemeden hızlıca ve düşünmeden yapılan davranışlardır (Moeller, Barratt, Dougherty, Schmitz, Swann, 2001). Eysenck ve Eysenck (1977) dürtüsellığı üç boyutta ele almaktadır. Bunları plan yapmama ve çabuk karar verme, risk alma davranışı olarak tanımlamaktadır.

Dickman (1990) dürtüsellığı fonksiyonel (işlevli) ve fonksiyonel olmayan (işlevsiz) olarak iki gruba ayırmıştır. Fonksiyonel dürtüsellik, fonksiyonel olmayan dürtüsellığe göre heyecan ve canlılık ile daha yakından ilişkilidir. Fonksiyonel dürtüsel kişilerin fonksiyonel olmayan dürtüsel kişilere kıyasla dürtüselliklerinden fayda gördüklerini bildirme olasılıkları daha yüksektir. Fonksiyonel dürtüsellik, kişilerin normal zamanlarda daha düşük öngörü ile eyleme geçmeleri olarak tanımlanmaktadır. Disfonksiyonel dürtüsellik ise, insanların zor zamanlarda, diğer insanlara göre tedbir alınması gereken olaylarda daha tedbirsiz eylemlerde bulunmalarıdır (Arat, 2015).

Patton, Stanford ve Barratt (1995) motor dürtüsellik, bilişsel dürtüsellik, plan yapamama dürtüsellığı olarak üç gruba ayırmışlardır. Motor dürtüsellik, düşünmeden eylemde bulunma, bilişsel dürtüsellik, çabuk bilişsel karar verme, plan yapamamayı ise, şimdiki ya da ilerisini düşünmeden davranma olarak tanımlamışlardır.

Yaş kriteri ile dürtüsellik arasındaki ilişkiye bakıldığında ileri yaştaki kişilere göre genç yaştaki kişilerin daha fazla dürtüsel davranış sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır (Moustafa, Tindle, Frydecka ve Misiak, 2017).

Whiteside ve Lynam (2001) dört faktörden bahsetmektedir. Bunlar: aceleci davranma, önceden düşünmeme, azimde azalma, aceleci hareket etmek. Özellikle bir

davranışta bulunmadan o davranış hakkında düşünmeme dürtüselliğinin en fark edilir özelliğidir.

Johnson ve Szurek (1952), dürtüselliğinin üstbenlik problemiyle bağlantılı olduğunu ve bunun “süperego boşlukları” olarak isimlendirilebileceğini öne sürmüşlerdir.

Freud, *Cinsellik Kuramı Üzerine Üç Deneme* adlı eserinde dürtü kavramını kullanmıştır. Dürtüler çocuğun hayata gelişiyile birlikte başlar ve çocukluk çağında deneyimlenen haz bedeninin tümünü değil fakat belirli kısımlarını içerir. Oral, anal, fallik ve latent dönemlerden bahseder. Daha sonra 1914 yılında narsisizm kavramıyla birlikte dürtü kuramında farklılıklar yapmıştır. Benlik libidosu ve nesne libidosu arasındaki çatışmaya değinir (İkiz, 2002). Benlik libidosuna aynı zamanda narsistik libido ismini verir. Narsistik libido, yüklerin dışa atılıp daha sonra geri alındığı depo işlevi görmektedir (Freud, 1997). Üçüncü ve son olan dürtü kuramında ise, *Haz İlkesinin Ötesinde* isimli kitabında yaşam ve ölüm dürtüsünden bahseder. Bu iki dürtü hem zıt hem de birbiriyle ilişkilidir (İkiz, 2002). Freud yaşamın amacının ölüm olduğunu söylemektedir. Ölüm dürtüsü yaşamın olmadığı evreye gerileme isteğidir (Sunat, 2002). Yaşam dürtüsü ise, dünyayı daha geliştirmekte, güç kaynaklarını arttırmakta, kişinin ihtiyacı olan enerji kaynağını sağlamaktadır (İkiz, 2002). Freud dürtü kuramında zamanla değişikliklere gitmiştir uzun bir çalışma sonucu dürtü kuramı son halini almıştır (Sunat, 2002).

Kernberg, hayatın başlangıcında dürtülerden söz edilemeyeceğini içsel ve duygusal yatkinliklerin olduğunu savunur. Bu yatkinlikler birincil bakım veren ve başka kişiler ile yaşanan ilişkilerin içinde düzenlenir (Eğrilmez, 2002).

Fenichel, dürtüsel eylemleri, kaygı, suçluluk, üzüntü ve kişiye hoş gelmeyen, acı veren durumlarla mücadele etme çabası olarak değerlendirir. Bu davranışlar içsel risklere karşı savunmadır, fakat sonrasında olduğundan daha değişik anlamalarla saldırganlık veya cinsel doyum ortaya çıkar (Akt., Çalışkan, 2015).

Twenge ve Champel (2010) bazı psikodinamik kuramcılarının aksine narsisizmin kökeninin uzak ve ilgisiz ebeveyne sahip olmayla kırılğan narsisizmin bazı formları dışında deneysel çalışmaların bu yargıyı desteklemediğini ileri sürmektedir. Davranışçı kuramlara göre narsisizmin fazlaca övgüden köken aldığını

bir kişiye ne kadar mükemmel olduğu söylenirse kişinin bunu o kadar inanacağını dile getirmektedir.

2.1.1. Dürtüselliğin etiyojisi

Dürtüselliğin etiyojisinde genetik geçişli olarak dopamin ve serotonin sisteminin etkisi olduğu düşünülmektedir (Robbins, 2005). Özellikle dopamin hormonu dürtüsel, anlık kararlarda etkinlik gösterirken motor dürtüselliğe de artışa neden olmaktadır (Yazıcı ve Ertekin Yazıcı, 2010). Frontal lobda meydana gelen hasar nedeniyle bu bireylerde dürtüsellik sık görülmektedir (Özdemir ve ark., 2012). Gelişimsel çalışmalara göre dürtüsellik ve anne baba tarzları arasında bağlantı olduğunu göstermektedir. Sağlıklı ve düzenli bir evde büyüyen çocuklar olumsuz olaylar yaşadıklarında, anne ve babalarıyla paylaşp, baş edebilmek için uygun yöntemler geliştirebilirlerken düzensiz ve ihmalkar anne babaya sahip olan çocuklar, duygularını düzenlemekte zorlanırlar. Bu nedenle, karşılaştıkları olaylarda dürtüsel davranış sergileme ihtimalleri fazladır (Neto ve True, 2011).

2.2. Kırılğan Narsisizm

Kırılğan narsisizm kavramının anlaşılması için narsisizm kavramından bahsedilmelidir. Narsisizm kavramı Yunan mitolojisine dayanmaktadır. Sudaki yansımalarını gören ve gördüğü yansımaya aşık olan hayat boyu hiç erişemeyeceği aşkı yani kendisini izleyerek hayatını yitiren narkissos'dan gelmektedir. Narkissos ulaşması mümkün olmayan aşkı kavuşma isteğiyle suya düşüp boğularak yaşamını yitirir (Karaaziz, Erdem Atak, 2013). Havelock Ellis (1898) ilk defa narsisizm terimiyle Narkissos mitini bağdaştırmıştır. Ellis narsisizm kavramını cinsel sapkınlık durumu ve kadınlarda ortaya çıkan kendine hayran olma durumuyla cinsellik duygusunun artması gibi doğrudan cinsel eylemleri içermeyen hareketleri açıklarken kullanmıştır (Alanka ve Cezik, 2016).

Nacke (1899) narsisizm kavramını bedenine hayranlık duyma, cinsel bir nesneyi gördüğü şekilde görme, dokunmak ve okşamak olarak bir sapkınlık durumunu tanımlamıştır (Freud, 2012). Daha sonra Freud sapkınlık olarak değil her insanda bir ölçüde olan bir özellik olarak bahseder (Freud, 2012). Freud narsisizm teriminden ilk kez 1905 senesinde kaleme aldığı "Cinsellik Teorisi Üzerine Üç Deneme" isimli yazısında söz eder. Eşcinsellerin nesne tercihi yaparken kendi

cinsiyetinden olması sebebiyle kendilerini tercih ettiklerini ileri sürmektedir (Anlı, 2010).

Birincil ve ikincil narsisizm olarak ikiye ayrılmaktadır. Birincil narsisizmde, kişi sevgi nesnesi olarak nesne tercihinden önce kendisini tercih eder (Anlı, 2010). Ben ve ben olmayan ayrımını yapamaz (Kocabıyık, 2014). İkincil narsisizmde ise, libido öteki nesnelere çekilir ve egoya yönelir (Anlı, 2010). Freud (2012) çocuğun doğumunun ebeveynlerinin narsisizminin yeniden dünyaya gelmesi olarak bahseder. Anne babalar bütün muhteşemliği çocuğa yükleme ve kusurlarını görmezden gelme eğilimindedirler. Ebeveynlerin gerçekleştiremediği istekleri çocuk gerçekleştirecektir buna “majesteleri bebek” ismini verir.

Winnicott, ayna metaforunu kullanmıştır. Bebek annesinin yüzüne baktığında kendisini görmektedir. Farklı bir deyişle, annesi bebeğinin yüzüne bakar ve kendi yüzüyle aynı ifadeyi görür. Bu durumda narsisizm kendini değil, bakan annenin yüzünde kendini görmektedir (Prat, 2013). Gerçek ve sahte benlik kavramlarından bahsetmiştir. Narsistik kişiliği ise sahte benlik olarak tanımlamıştır (Sarısoy, 2016). Bu kişiler bakım verenleri tarafından, gerçekten oldukları kişi oldukları için değil yapabildiklerinden kaynaklı bir değer görmüş olabilirler. Çocuğa fazla önem verildiği, yalnızca, çocuğun sergilediği belirli bir rol için bu değer verildiği inancı şuna neden olur; çocuk kendisine ait olan duyguları, bilhassa düşmanca ve bencilce olan hisler açığa çıkarsa kabul görmeyeceğine dair bir düşünce geliştirir. Bu süreç sahte kendiliğin ortaya çıkmasına sebep olur (McWilliams, 2016).

Kohut (1968) ise, *büyüklenmeci kendilik* ve *idealize edilmiş ebeveyn imagosundan* bahseder. Çocuk hayran olunan yetişkinde travmatik hayal kırıklığı hissetmesi durumunda gelişimsel bir duraklama yaşar. Kohut’un bahsettiği idealleştirilmiş ebeveyn imagosu ödipal veya ödipal öncesi dönemde gelişime etki eden faktördür. Çocuğun iddealleştirdiği nesneye karşı yaptığı değerlendirme giderek gerçekçi hale gelmeye başladığı zaman narsistik yatırımlarını nesneden çeker ya da içselleştirir. Ancak idealleştirilmiş ebeveyn imagosu örseleyici şekilde yitirilirse bu yitirme hayal kırıklığı da olabilir gelişmesine imkan veren gerekli iç yapıları gelişmez ve tüm yaşantısı süresince bazı nesnelere karşı bağımlılık geliştirir. Narsistik kişileri sınır durumdan ve psikozlardan ayıran şey bütünleşmiş kendiliklerinin olması ve arkaik kendiliğin veya nesnelere geri dönüşsüz olarak bütünlüğünü yitirmesi gibi bir riskin olmamasıdır (Kohut, 1971).

Kernberg (1999)'e göre narsisistik kişilerin kullandıkları savunma düzenekleri sınır kişilik örgütlenmesi düzeyindeki kişilerle benzerlik gösterir. Onları ayıran şey narsisistik kişilerin kısmen daha iyi sosyal ilişkilerinin oluşu, diğer insanların övgü ve beğenilerini kazanma arzusunu bir nebze olsa gidermesini sağlayan, çeşitli yerlerde düzenli ve etkin olarak rol oynama yetisinin olmasıdır (Kernberg, 1999). Kernberg'e göre narsisizmin nedeni, oral haset çevresinde gezinen dürtüsel veya yapısal çatışmalardır. Çocukluk döneminde ebeveyn eksikliğine karşılık ortaya çıkan öfke duygusuyla mücadele edebilmek amacıyla çeşitli savunmalar kullanır. Bu kişiler dışardaki nesnelere olan normal bağı kabul etmemek için, düşlerinde idealize edilmiş kendilikleriyle özdeşim kurarlar. Bunun sonucundaysa süperegönün bütünleşmesi engellenir. İdealize edilen kendilik ve nesne, gerçek kendilik imagolarının savunmacı birlikteliği dış nesnelere çöküşüne neden olurken bir taraftan da içselleştirilen nesnenin değersizleştirilmesine neden olur (Anlı, 2010).

Kohut narsisizmi gelişim hattında bir duraksama olarak görürken Kernberg patolojik bir gelişim olarak değerlendirir. Kohut ve Kernberg'in kuramındaki farklılıkların sebebi danışan tercihlerinden kaynaklandığı şeklinde düşünülmektedir. Kohut'un fikirleri hayatlarını devam ettirebilen, fakat özsaygıları başkalarının dediklerine bağlı olarak hızlıca değişebilen, kolay incinebilir ve tedaviye gelebilme ihtimali yüksek olan kişilerle özel klinik çalışmalarından kaynaklanır. Kernberg ise hastanede kalan kişilerle çalışmıştır. Bu kişiler ilkel, dürtüsel, kendine hayran olan ve incinebilirliklerinin yanında kendilerini önemli biri olarak düşünen kişilerdir (Anlı, 2010; Gençtan, 1997).

Green (2002) yaşam narsisizmi ve ölüm narsisizmi olarak ikiye ayırmıştır. Yaşam narsisizmi, zaman zaman kendine yeten zaman zamanda sömürücü, yanıltıcı ilişkilerle sınırlı, yoksul bir benlikle hayatı sürdürmenin yoludur. Ölüm narsisizminde ise kendini beğenmeme, kendini aşağılama, boşluk hissi ve mazoşistik özellik ağır basar. Ölüm narsisizmi mazoşizmden ayrıdır çünkü mazoşizmde yaşam acı vericidir. Ölüm narsisizmi ise yokluğu ve hiçliği içinde barındırır. Green klinikte narsisistik yapıların pervers yapılara göre daha çok huzursuzluk verdiği görüşündedir. Bu kişiler kendilerinden başka arzu nesnesi bulamazlar ve aktarım yapmak konusunda zorluk çekerler terapide terapistin varlığını yok sayabilirler ancak bu kişiler hem anne hem de baba tarafından düş kırıklığı yaşamışlardır bu durumda

kişilerin kendilerinden başka sevecekleri kimse kalmamıştır. Narsisizm başkasına çok fazla yer bırakmayacak kadar kendini sevmektir (Kayaalp, 2013).

Horney (1939) erken dönemde meydana gelen düzgün olmayan ilişkilerden kaynaklandığı düşüncesini savunmuştur. Bu bireylerin öteki kişilerle duygusal ilişkisi kısıtlıdır ve sevgi eksikliğinin getirdiği bir boşluk hissi hakimdir. Yok olma korkusunun olduğu durumlarda hayatı devam ettirebilmek için kişinin benliğine saygısını sürdürebilmesi ve sevgi duygusunun olmadığı alanda en azından başkalarının hayranlığını kazanarak bu boşluğu doldurma çabalarıdır (Akt. Gençtan, 1997).

Narsisizm büyüklenmeci ve kırılğan olmak üzere iki ayrı boyutta ele alınmaktadır (Wink, 1991). Kırılğan narsisizmde kişiler hak sahibi olma isteğini ve devamlı olan hayal kırıklarını kabul etmemeyi denerler. Fakat, kendi beklentilerini kabul etmemeleri kızgınlık ve düşmanca davranışlara neden olur (Dickinson ve Pincus, 2003). Diğer insanların istediklerini yapmasını beklerler ve yapmayacaklarından endişe duyarlar diğerlerinden bir şey istedikleri için rahatsızlık hissederler. Büyüklenmeci narsisizmde insanlara kendileriyle ilgili olumlu şeyler söyleyerek kırılğanlıklarını telafi edebilirler kırılğan narsisizmde bireyler sosyal ilişkilerde, insanlarla iletişim kurmada sorunlar yaşarlar ve bu sebeple ilişkilerinde kaçınmaya daha eğilimlidirler (Dickinson ve Pincus, 2003). Kırılğan ve büyüklenmeci narsisizmin başkalarının ihtiyaçlarına duyarsız kalma, kibir gibi ortak yanları vardır (Wink, 1991). Kırılğan narsisizmde içe dönük, endişeli, sosyal ilişkilerinde sessiz fakat kendini beğenme, kibrin yüksek olduğu ve başkalarının söylediklerini dikkate almadan kendi düşündüğü şeyleri yapmak olarak tanımlanmıştır (Wink, 1991). Büyüklenmeci boyutta kendine güvenin yüksek olması, dışa dönüklük ve saldırganlıkla ilişkili bulunmuştur (Wink, 1991).

Kişilerarası ilişkinin kötüye gitmesine karşılık verilen tepkiler büyüklenmeci narsisizmde haset, kızgınlık duyguları doğrudan gösterilmekte, kırılğan narsisizmde ise bu duygular örtük olarak yaşanmaktadır (Eldoğan, 2016). Kırılğan ve büyüklenmeci narsisizmde kişilerin başa çıkmakta zorlandığı durumlarda başa çıkma tarzları değişiklik gösterir (Ferne, Fung ve Nikčević, 2016). Kırılğan narsisizmde bireyler ihtiyaçlarının karşılanmamasından duydukları kaygı nedeniyle bu ihtiyaçları kabul etmeyerek inkarı daha fazla kullanmaktadır (Carver, Scheier ve Weintraub, 1989).

Kırılğan narsisizmin ayrııcı tanısına bakıldığında literatürde, çekingen kişilik bozukluğu ve borderline kişilik bozukluğu olmak üzere iki bozukluk bulunmaktadır. Çekingen kişilik bozukluğu ile kırılğan narsisizmin benzerlikleri olarak utanç ve başka kişilerle iletişimde zorlanmaların olmasıdır ve bu durumun karşısında hayal kurmaya başlarlar. Aralarındaki ayırım ise, kırılğan narsisizmde narsisistik fanteziler sebebiyle hayal kurulurken çekingen kişilik bozukluğunda sosyal olarak reddedilme endişesiyle fantezi kurulur (Akt., Çakır ve Bilge, 2019).

Narsisizm literatürde klinik olarak ele alınsa da sağlıklı narsisizmde vardır (Foster ve Campbell, 2007). İlişkiyi başlatmakta, liderlik yapmakta, yetenekleriyle övünme gibi alanlarda (Foster ve Campbell, 2007) ve benliğine yönelik tehditlerle karşılaştığında dağılmayan bir özsaygı konusunda yarar sağlar. Patolojik narsisizm ise diğerlerinden gelen yorumlara karşı hemen alınan, kırılğan davranılan bir durumdur (Lyons, 2019).

Young, Klosko, Weishaar (2021) modlar şeklinde tanımlamıştır. Yalnız çocuk modu, bu modda olan kişiler kendilerini sevgiye layık biri olarak görmezler. Büyüklenmeci mod, eksiklik ve mükemmel olamama duygularını tolere etme çabasıdır. Kopuk kendini uyuşturucu mod ise, tek başlarına kaldıklarında kişiler bu moda geçerler bir şekilde sakinleşecekleri ve duygularını deneyimlemekten kaçınacakları eylemler yaparak duygularının üstünü örterler. Şema terapi modeline göre tedavisi, yalnız çocuğa tekrardan anne babalık yapma ve terapist, kişideki modlarla çalışarak sağlıklı yetişkin modeliyle ilişki kurmasına yardım etmektedir.

2.3. Sosyal Medya Bağımlılığı

Sosyal medya bağımlılığı, sosyal medya kullanan kişilerin yaşamları üzerinde olumsuz etkileri olmasına rağmen, sosyal medya kullanımının abartılı ve zorlayıcı bir düzeyde sürekli olmasıdır (Akt., Şafak, Kahraman, 2019). Sürekli gelişen bu ağ insanlar için neredeyse gerekli hale gelmiştir (Çiftçi, 2018). Sosyal ağ araçları sadece iletişim kurmak için değil aynı zamanda oyun oynama, bilgi edinme ve arama gibi alanlarda insanların ihtiyaçlarını karşılamaktadır (Çam, İşbulan, 2012). Bir taraftan da mahremiyetin tehlike altında olması, yanlış bilgilerin fazlalığından doğru bilgilere erişmenin kolay olmaması gibi olumsuz yönleri de vardır (Çömlekçi ve Başol, 2019).

Sosyal medya bağımlılığı insanların işlevselliğinden, hayatlarında önemli bazı noktalara, bilişsel ve duygusal alanları da etkileyebilen bir kavramdır (Özdemir, 2019). İnsanlar sosyal canlılar olmaları nedeniyle tarih boyunca çeşitli iletişim araçlarını kullanmışlardır. Sosyal medya da süreç içerisinde insanların iletişim kurma şekillerini etkilemiştir ve sosyal medya platformlarının gelişmesiyle birlikte insanlar birbirleriyle rahatça iletişim ve bağlantı kurabilmiştir (İzer, 2021).

Web 2.0 teknolojilerinin ilerlemesi ile insanların birbirleriyle etkileşim biçimi farklılaşmış bunula birlikte internette çeşitli iletişim, ürün pazarlama ve paylaşım yapılan sayfalar açığa çıkmıştır. Web 2.0 teknolojileri bloglar, içerik gönderme uygulamaları, iletişim ağlarını kapsamaktadır. Bunlara genel tabiriyle sosyal medya denilmiştir (Dal, 2021). Sosyal medya bireylere fikirlerini, deneyimlerini, isteklerini, bilgilerini, yaşam stillerini kısaca kendilerini paylaşabilecekleri bir alan olması imkanını sunmaktadır (Balcı, Bekiroğlu, Karaman, 2019).

Sosyal medyanın internet tabanlı uygulama olduğu ve yine internet üzerinden ulaşıldığı düşünüldüğünde, internet bağımlılığından farklı ele alınamayacağı şeklinde değerlendirilmektedir (Tutgun Ünal, 2015). İnternet bağımlılığı ICD-10 VE DSM-IV gibi tanı kılavuzları ve sınıflandırmaları içerisinde yer almamaktadır. Fakat bu kılavuzlar bağımlılık için belirli kriterler olduğunu belirlemişlerdir. Bunlar, güçlü bir istek ya da zorlanma hissi, hobilerin giderek azalması ve olumsuz sonuçlarına rağmen internet kullanımını sürdürmeyi içermektedir (Şafak, Kahraman, 2019). DSM-V'te bir bozukluk olarak yer almamıştır fakat alan yazına bakıldığında sosyal medya uygulamalarına bağımlılığının bir tür davranışsal bağımlılık olarak ele alındığı bilinmektedir (Griffiths ve Szabo, 2014).

Griffiths (2005), bağımlılık olması için altı bileşene dikkat çekmiştir;

Belirleyicilik, sosyal medya kullanmadığı zamanlarda kullanmayı düşünme

Ruh hali değişikliği, sosyal medyayı stresten kurtulmak ve rahatlamak için kullanılması

Tolerans, eski kullanımdaki etkiyi tekrar deneyimleyebilmek için kullanma sıklığının artmasıdır.

Yoksunluk semptomları, belirli bir eylem durdurulduğunda ya da beklenmedik şekilde ortadan kaldırıldığında istenmeyen fiziksel belirtiler veya duygudurumdur.

Çatışma, sosyal medyada fazla zaman geçirmesi sonucunda çevresindeki kişilerle yaşadığı çatışmadır.

Döngü, sosyal medya kullanımına tekrar geri dönme eğilimidir.

3. KAVRAMLARIN İLİŞKİSİ

3.1. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kırılğan Narsisizm

Narsisistik özellikler gösteren kişiler için sosyal medya mecraları kendilerini en iyi gösterebilecekleri mekan olmaktadır. Twenge ve Campbell (2019) çalışmasında narsisizmin sosyal medya sayesinde tekrardan yapılandığını aynı zamanda bu yolla motive edildiğini söylemişlerdir (Akt., Dal, 2021). Bu insanlar, kendilerine ait olan anılarını çok kıymetli olarak gördükleri için, sosyal medya sitelerinde sürekli olarak kendileriyle ilgili veya kendileriyle bağlantılı buldukları görselleri çevreleriyle paylaşmaktadır. Bu durum ise, kendileriyle ilgili daha çok şey paylaşmak isteyen kişilerin sanal ortama bağımlı olmasında etkilidir. Başka açıdan, bu insanlar çok rahat bir şekilde kendilerinde olmasını hayal ettikleri özellikleri sosyal medya siteleri yoluyla oluşturabilmektedir. Normalde yaptıkları beğenilmeyen, takdir edilmeyen ve başka kişilerle rahatça sohbet edemeyen ama ünlü olmak isteyen kişiler, sanal mecralarda yaptıkları paylaşımlarla başka insanların beğenilerini alan kişiler olmaktadır. Bu açıdan düşünüldüğünde, kendilerini en rahat açıklayabildikleri ve kendilerini gösterebildikleri yer sosyal medya mecraları olması sebebiyle zamanlarının uzunca bir kısmını sanal dünyada geçirmektedirler (Ünlü, 2018). Sanal ortamlarda geçirilen zaman, paylaşımların sıklığı, gelen beğenilerin ve gönderilerin altına atılan yorumların az olmasıyla ilişkili kaygılar, eleştirilmeye karşı duyarlılık ve kendilerini sanal ortamlarda nasıl tanıttıklarıyla ilgili endişe hissedilmesi kırılğan narsisizmin önemli özelliklerinden biridir (Üstüner, 2023).

Bu çalışmanın amaçları doğrultusunda kişilik özellikleri bağlamında odaklandığı özellik narsisizm ve narsisizm özelinde de narsisizmin kırılğan boyutudur. Çalışma kapsamında kırılğan narsisizmin tercih edilmesinin sebeplerinden biri kırılğan narsisizmde ortaya çıkan yüksek seviyede tatminsizlik ve özsaygının dışardan gelen tepkilere bağlı olarak değişmesidir (Angın, 2023). Kırılğan narsisistler için diğerlerinin görüşü önemlidir. Kendilerine diğerleri tarafından negatif yönde bir değerlendirme gelmesi durumunda hassas ve abartı tepkiler gösterebilirler

(Angın, 2023). Bu çalışma kapsamında narsisizm bir kişilik özelliği olarak ele alınmıştır yani bir kişilik bozukluğu olarak değerlendirilmemektedir.

Angın (2023) sosyal medya kullanımı ile kırılğan narsisizm ve psikolojik belirtiler arasında ilişkiyi incelediği çalışmasında sosyal medya kullanımı ile kırılğan narsisizm arasında olumlu açıdan bir korelasyon olduğu neticesine ulaşmıştır.

Arble (2008) ise büyüklenmeci ve kırılğan narsisizm saptamasından ilerleyerek, kırılğan narsistik kişilik özellikleri gösteren bireylerin, küçümsenme korkusuyla, sosyal medyada yüksek düzeyde aktif olarak paylaşımında bulunmuyor olduğunu fakat yine de bu bireylerin narsist olabileceğine değinmektedir (Akt., Yabancı, 2019).

Ozan'ın (2024) sosyal medya bağımlılığı, kırılğan narsisizm, olumsuz değerlendirilme korkusu ve gelişmeleri kaçırma korkusu arasındaki korelasyonu incelediği 500 kişi ile yaptığı çalışmasında kırılğan narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı, gelişmeleri kaçırma korkusu, olumsuz değerlendirilme korkusu arasında olumlu açıdan bir korelasyon olduğu görülmektedir.

Ksınan ve Vazsonyi (2016), yaptıkları araştırmada internet kullanımı ile kırılğan ve büyüklenmeci narsisizmin ilişkisini incelemişlerdir. Yaptıkları araştırma sonucunda kırılğan ve büyüklenmeci narsisizmin internet kullanımı arasında istatistiksel olarak bir korelasyon olduğu neticesine ulaşmıştır.

Sosyal medyanın yüksek düzeyde kullanılması, kırılğan narsisizm sosyal kaygı ve yalnızlık arasında anlamlı ve olumlu ilişkiler bulunmuştur. Bunlara ek olarak; sosyal medyanın yüksek düzeyde kullanımı ve büyüklenmeci narsisizm arasındaki korelasyon negatif ilişki olarak bulunmuştur (Bedir, 2023).

3.2. Kırılğan Narsisizm ve Dürtüsellik

Dürtüsellik, DSM tanı sistemi içinde bulunan pek çok bozukluk ile ilişkilidir. Narsisizm dürtüsellüğün içinde bulunduğu bozukluklardan birisidir. Bu nedenle yapılan araştırmalarda narsisizm tanımının daha iyi anlaşılabilmesi adına dürtüsellüğün rolünün incelenmesi tavsiye edilmektedir (Akt., Kalın, 2020).

Literatürde büyüklenmeci boyutla ilgili çalışmalar vardır ancak kırılğan narsisizm ve dürtüsellik arasındaki korelasyon ayrıntılı biçimde incelenmemiştir

(Reilly ve Hall, 2021). Alanyazındaki açıklıktan ilerleyerek Malesza ve Kaczmarek (2018) narsisizmin hem kırılğan hem büyüklenmeci boyutuyla dürtüsellığı incelemişlerdir. Yapılan araştırmanın neticesinde büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin dürtüsellik ile anlamlı, olumlu yönde bir korelasyona sahip olduğu neticesine ulaşılmıştır.

Narsisizm, dürtüsellik, duygu düzenleme güçlüğü ve bilişsel esneklik arasındaki ilişkinin incelendiği başka bir çalışmada, büyüklenmeci ve kırılğan narsisistik eğilim düzeyi yükseldikçe dürtüsellik düzeylerinin de yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır (Kalın, 2020). Çalışmada narsisizm, dürtüsellik, duygu düzenleme güçlüğü ve bilişsel esneklik arasında pozitif yönlü bir korelasyon olduğu görülmektedir (Kalın, 2020).

Dobrucalı ve Özkan (2021) ise büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin sürücülerin öfke ifadeleri ve dürtüsellik arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, kırılğan narsisizm ve dürtüsellığın alt boyutlarının birbirleriyle anlamlı bir korelasyona sahip olduğu görülmüştür. Özellikle kırılğan narsisizmde dikkat dürtüsellğine sahip bireylerin daha fazla araç kullanırken öfke gösterdiği sonucuna ulaşımlardır.

Çalışmalarda ağırlıklı olarak narsisizmin büyüklenmeci yönü ele alınmıştır. Bu sebeple narsisizm ve dürtüsellik kavramı arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar da incelenmiştir.

Vazire ve Funder'in (2006) yaptıkları araştırmada narsisizm ile dürtüsellik arasındaki korelasyon çalışmasının neticesinde, narsisizm ile dürtüsellik arasında anlamlı ve olumlu düzeyde bir korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Satıcı, Kayış, Yılmaz ve Çapan (2019) üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü kişilik özellikleri, dürtüsellik ve heyecan arama davranışları arasındaki ilişkileri inceledikleri çalışmada motor dürtüsellığın, psikopati ve narsisizm tarafından olumlu yönde yordandığı, psikopati ve narsisizm de dikkat dürtüsellğini olumlu yönde anlamlı yordandığı sonucuna ulaşımlardır.

3.3. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dürtüsellik

Dürtüsellik seviyesinin yüksek olması, bağımlılıkla ilişkilidir. Negatif sonuçların bilinmesine karşılık keyif veren eylemlerde bulunmayı destekleyebilir

(Akt., Baltacı, 2021). Davranışsal bağımlılıklar davranışta bulunma ve davranışı bırakmada zorlanma ile bağdaşan bir yapıyı içermekte ve davranışsal bağımlılıklar gibi çeşitli internet bağımlılıklarında da dürtüsellik seviyesini tanımlayıcı bir özellik olarak dikkat çekmektedir (Özgür, 2023). Dürtüsel kişiler anlık keyif alma amacıyla uzun zamana yayılan ödülleri yitirirler. Dürtüsel kişiler sosyal medya uygulamalarının içerisindeyken keyif alma hissiyle beraber dopamin düzeyini yükseltebilir. Bu olay ise daha fazla kullanmayı istemeye neden olacağından bireyleri bağımlılık düzeyine getirebilir (Bozkaya, 2024). Freud'a göre ise bağımlılık psikoseksüel gelişim dönemlerinden oral dönemde doyuma ulaşamama neticesinde oraya gerileme ve saplanma sonucu yineleme olarak yorumlanmaktadır (Çiftçi, 2024).

Topbaş ve Karakaya (2021) sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören 306 öğrenciyle yaptıkları çalışmada dürtüsellik seviyesi ve sosyal medya bağımlılık seviyesi arasında olumlu düzeyde korelasyon olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Dikkat eksikliği ve dürtüsellikğin sosyal medya kullanımı ve gelişmeleri kaçırma korkusu arasında olan korelasyonun incelendiği bir çalışmada dikkat eksikliği ve sosyal medya kullanımının birbirleriyle direkt olarak anlamlı bir ilişkisi görülemezken, dürtüsellik ve sosyal medya uygulamalarını kullanmayı istemekle anlamlı düzeyde bir korelasyon olduğu neticesine ulaşılmıştır (Aslan, 2018).

Problemlili sosyal medya kullanımı, dürtüsellik düzeyi ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada, sosyal medya bağımlılığının sanal hoşgörü ile sanal iletişim boyutlarının dürtüsellik düzeyi ile psikolojik belirtilerin bütün alt boyutları ile olumlu olarak korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tutal, Erensoy, Luş, 2021).

Kulu ve Özsoy'un (2020) yaptıkları çalışmada internet kafede daha fazla süre duran kişilerin hiç internet kafeye gitmeyen kişilere göre belirli alt boyutlarda dürtüsellik puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Savcı ve Aysan'ın (2016) yaptıkları araştırmada, 307 lisans düzeyinde eğitim görmekte olan bireyler ile yürütülmüş olan çalışmada, dürtüsellikğin mühim ve direkt bir etkiyle sosyal medya uygulamalarının patolojik kullanımına neden olduğu neticesine ulaşılmıştır.

Ünsalver ve Aktepe'nin 2017 yılında lisans öğrencileri ile yaptıkları diğer bir araştırmada dürtüsellik ve internet bağımlılığı arasında yüksek düzeyde bir korelasyon olduğu belirtilmiş ve öğrencilerin daha fazla sosyal medya uygulamalarını kullanmak amacıyla interneti kullandığı belirtilmiştir.

Cao ve arkadaşlarının 2007 yılında yaptıkları çalışmaya 2620 lise öğrencisi dahil edilmiş ve araştırmanın neticesinde internet bağımlılığına sahip genç yetişkinlerin, sahip olmayanlara oranla daha fazla dürtüsellik düzeyine sahip olduklarına değinilmiştir.

Cudo ve arkadaşlarının (2020) Facebook bağımlılığı ile kendini denetlemek ve dürtüsellik ilişkisinin ele alındığı çalışmada ise dürtüsel eğilimlerin benlik denetimini azalttığı ve Facebook bağımlılığının yordacısı olduğu neticesine ulaşılmıştır.

Sosyal medya bağımlılığı, dürtüsellik ve algılanan stres arasındaki ilişkinin incelendiği başka bir çalışmada ise, sosyal medya kullanımı, dürtüsellik ile algılanan stres arasında orta seviyede olumlu ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Bozkaya, 2024).

Sosyal medya bağımlılığı, dürtüsellik ve duygu düzenleme arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, araştırma sonuçlarına göre, dürtüsellik puanlarındaki artış ile sosyal medya bağımlılığı puanlarının yükselmesi arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Erkeklerde dürtüsellik düzeyinin, kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Özgür, 2023).

Genç erişkinlerde sosyal medya bağımlılığı ile dürtüsellik düzeyinin incelendiği çalışmada, bekar ve erkek genç yetişkinlerin sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik ölçeğinden aldıkları puanların fazla olduğu ve genç yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (İzer, 2021).

İstanbul'da yaşayan kilolu kişilerde sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik birbiriyle olan ilişkisinin incelendiği 831 katılımcıyla yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, dürtüsellik ve sosyal medya bağımlılığı arasında olumlu anlamda bir korelasyonun olduğu saptanmıştır (Karakaya, 2022). Dürtüsellik düzeyi yüksek bireylerin sosyal medya bağımlılığı geliştirmek için savunma düzeneklerinin yetersiz kaldığı ve sosyal medya bağımlılığı olan bireylerin dikkat problemi yaşadıkları belirtilmektedir (Karakaya, 2022).

Öğrencilerde sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik düzeyinin birbirleriyle olan ilişkisinin 5309 öğrenciyle incelendiği başka bir çalışmada, öğrencilerin sosyal medya kullanım seviyeleriyle dürtüsellik düzeyleri arasında anlamlı bir korelasyon olduğu görülmektedir (Genç, 2021).

4. YÖNTEM

4.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kapsamında gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, öncesinde veya devam eden bir olayın olduğu haliyle betimlemeyi hedefleyen çalışma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2012).

4.2. Evren ve Örneklem

Türkiye’de yaşayan 18-55 yaş arasındaki bireyler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmaya toplamda 386 katılımcı dahil edilmiştir. Araştırmanın örneklemini çalışma evreninden rastgele olmayan örnekleme tekniklerinden uygun (kolaylı) örnekleme tekniği ile seçilen toplam 386 yetişkin birey oluşturmaktadır.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan ve katılımcıların sosyo-demografik bilgilerin öğrenilmesine hizmet eden Kişisel Bilgi Formu (bkz. Ek 2), Kırılgan Narsisizmin ölçülmesi amacıyla Patolojik Narsisizm Envanteri (bkz. Ek 3), Dürtüsellik düzeyini ölçmek için Barratt Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu (bkz. Ek 4), Sosyal Medya Bağımlılığı düzeyinin ölçmesi amacıyla Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu (bkz. Ek 5) kullanılmıştır.

4.4. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcılara ait cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, çalışma durumu, medeni durumu gibi çeşitli değişkenleri belirleyebilmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış bir bilgi toplama aracıdır.

4.5. Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)

Orijinali 52 sorudan oluşan ölçeğin Türkçe geçerlik güvenirlik çalışması Büyükgüngör tarafından 2016 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda Türkçe form 40 maddeden oluşmaktadır ve orijinal forma benzer şekilde Narsisistik Büyükleme ve Narsisistik Kırılganlık olmak üzere iki alt boyut altında toplanmıştır. Bu ölçekte yalnızca Sömürücülük alt ölçeği (7, 10, 16 ve 26. maddeler) Narsisistik Büyükleme alt boyutunda; Kendini Yüceltme (15. ve 25. madde), Hak Görücü Öfke 45 (8, 9, 13, 29 ve 40. maddeler), Kendini Feda (18, 28, 30 ve 33. maddeler), Büyükleme Fantezi (1, 19, 23, 32, 34 ve 37. maddeler), Bağımlılığı Ret (4, 6, 12, 17, 20, 21, 35, 38 ve 39. maddeler) ve Koşula Bağlı Özsaygı (2, 3, 5, 11, 14, 22, 24, 27, 31 ve 36. maddeler) alt ölçekleri ise Narsisistik Kırılganlık alt boyutunda yer almaktadır. Ölçek yedi alt boyuttan oluşmaktadır. PNE'nin toplam ölçek güvenirlik katsayısı $\alpha = .91$ olarak hesaplanmıştır. Alt ölçeklerde ise bu değer $\alpha = .23$ ile $\alpha = .63$ arasında değiştiği belirtilmiştir.

Araştırma kapsamında narsisizmin yalnızca kırılgan boyutunun incelenmesi nedeniyle büyükleme narsisizm boyutuna ait Sömürücülük alt boyutunda yer alan maddeler analiz dışı bırakılmış ve kullanılmamıştır.

4.6. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)

Yetişkin grupta (18-60 yaş) sosyal medya bağımlılığını ölçmek amacıyla tasarlanmış ölçeğin geliştirilme çalışması Şahin ve Yağcı (2017) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenirliğine dair yapılan analizlerde iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach alfa değerinin ,94 bulunduğu ifade edilmiştir. 18-60 yaş grubunda tercih edilebilecek, 20 sorudan oluşan, beşli likert tipi, sanal tolerans ve sanal iletişim olmak üzere iki alt ölçeğe sahiptir. 1-11'inci maddeler sanal tolerans alt boyutunu, 12- 20'inci maddeler ise sanal iletişimi oluşturmaktadır. 5. ve 11. maddeler ters puanlanmaktadır.

4.7. Barrat Dürtüsellik Ölçeği-Kısa Formu

Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Tamam ve arkadaşları (2008) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için Cronbach alfa değerleri incelenmiş ve bu değer toplam puan için 0,82 alt boyutlar

için 0,64-0,80 olarak belirlenmiştir. Barrat Dürtüsellik Ölçeği-Kısa Formu 15 sorudan ve üç alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçekten alınan puanın yükselmesi dürtüsellik düzeyinin yükseldiğine işaret etmektedir. Plan yapmama (5 madde): 1*, 5*, 6*, 11*, 15* Motor dürtüsellik (5 madde): 4, 10, 12, 13, 14 Dikkat dürtüselligi (5 madde): 2, 3, 7, 8, 9 * Ters işaretlenmiş maddelerdir. Maddeler 1 den 4 e kadar puanlanır (nadiren =1, Her zaman=4 gibi). Ters işaretlenmiş maddelerde bunun tam tersi puanlama yapılmaktadır.

4.8. Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS v.22 (Statistical Package for Social Sciences) ve R-Studio programları ile yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, minimum, maksimum gibi tanımlayıcı istatistiklerden faydalanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testinin yanı sıra Çarpıklık ve Basıklık katsayıları kullanılarak test edilmiştir. Normal dağılıma uyan parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Oneway ANOVA testi kullanılmış olup, farklılık yaratan grubun tespiti için Post-Hoc Tukey HSD tests kullanılmıştır. Normal dağılıma uygunluk gösteren parametrelerin iki grup arası karşılaştırmasında Student t test kullanılmıştır. Ölçeklerin ilişki analizinde Lineer Regresyon analizi, güvenilirlik analizinde Cronbach's Alpha katsayısı kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki aracı rolünün belirlenmesinde regresyon analizi ve Yapısal Eşitlik Modelinde Bootstrap aracılık analizi kullanılmıştır.

5. BULGULAR

Çalışma 14 Mart- 8 Nisan tarihlerinde 181'i %46.9 erkek, 205'i %53.1 kadın olmak üzere toplam 386 katılımcı ile yapılmıştır. Çalışmaya katılanların yaşları 18 ile 55 yıl arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 33.96 yıl, standart sapması da 11.52 saptanmıştır.

Çizelge 5.1: Demografik Özelliklerin Dağılımı

		n	%
Eğitim Durumu	Ortaokul	23	6
	Lise	61	15.8
	Lisans	225	58.3
	Yüksek Lisans	67	17.4
	Doktora	10	2.6
Medeni Durum	Bekar	201	52.1
	Boşanmış	16	4.1
	Evli	169	43.8
Çalışma Durumu	Çalışıyor	243	63
	Çalışmıyor	77	19.9
	Öğrenci	66	17.1

Çalışmaya katılanların 23'ü (%6) ortaokul, 61'i (%15.8) lise, 225'i (%58.3) lisans, 67'si (%17.4) yüksek lisans, 10'u (%2.6) doktora mezunudur.

Katılımcıların 201'i (%52.1) bekar, 16'sı (%4.1) boşanmış, 169'u (%43.8) evlidir.

Çalışmaya katılanların 66'sı (%17.1) öğrenci olup, 77'si (%19.9) çalışmıyor, 243'ü (%63) çalışmaktadır.

Çizelge 5.2: Barrat Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu (BİS-KF-11) Geçerlik-Güvenirlik Bulguları

BİS-KF-11	Cronbach's Alpha	Soru sayısı	Çarpıklık	Basıklık	Puan	
					Min-Max	(Ort±SS)
Toplam	0.89	15	0.531	-0.224	15-55	29.89±8.36
Plan Yapmama	0.83	5	0.817	0.115	5-20	8.99±3.38
Motor Dürtüsellik	0.72	5	0.520	-0.353	5-20	10.53±3.46
Dikkat Dürtüselligi	0.74	5	0.608	-0.217	5-20	10.36±3.45

Barrat dürtüsellik ölçeği kısa formu için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda toplam ölçek güvenilirlik katsayısı 0.89 hesaplanmıştır. Plan yapmama alt boyutu için güvenilirlik katsayısı 0.83, motor dürtüsellik için 0.72 ve dikkat dürtüselligi için 0.74 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan toplam puan ve alt boyut puanların dağılımı Çizelge 5.2'de gösterilmiş olup, çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında değiştiği görülmektedir.

Çizelge 5.3: Patolojik Narsisizm Envanteri Geçerlik-Güvenirlik Bulguları

PNE	Cronbach's Alpha	Soru sayısı	Çarpıklık	Basıklık	Puan	
					Min-Max	(Ort±SS)
Toplam	0.95	36	-0.157	-0.408	44-216	117.52±33.56
Kendini yüceltme	0.61	2	-0.434	-0.363	2-12	8.66±2.36
Hak görücü öfke	0.79	5	0.117	-0.631	5-30	16.01±5.72
Kendini feda	0.77	4	0.211	-0.682	4-24	12.49±4.99
Büyükleme fantezi	0.85	6	0.048	-0.950	6-36	20.67±7.53
Bağımlılığı ret	0.84	9	-0.035	-0.539	9-54	29.66±9.66
Koşula bağlı özsayı	0.90	10	0.178	-0.711	10-60	30.02±11.1

Patolojik narsisizm envanteri için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda toplam ölçek güvenilirlik katsayısı 0.95 hesaplanmıştır. Kendini yüceltme alt boyutu için güvenilirlik katsayısı 0.61, hak görücü öfke için 0.79, kendini feda için 0.77, büyükleme fantezi için 0.85, bağımlılığı ret için 0.84 ve koşula bağlı özsayı için 0.90 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan toplam puan ve alt boyut puanların

dağılımı Çizelge 5.3'te gösterilmiş olup, çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında değiştiği görülmektedir.

Çizelge 5.4: Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu Geçerlik-Güvenirlik Bulguları

SBMÖ-YF	Cronbach's Alpha	Soru sayısı	Çarpıklık	Basıklık	Puan	
					Min- Max	(Ort±SS)
Toplam	0.91	20	0.030	-0.671	20-95	55.99±16.87
Sanal Tolerans	0.85	11	-0.043	-0.742	11-55	32.41±9.66
Sanal İletişim	0.87	9	0.229	-0.585	9-45	23.58±8.69

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği yetişkin formu için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda toplam ölçek güvenilirlik katsayısı 0.91 hesaplanmıştır. Sanal tolerans alt boyutu için güvenilirlik katsayısı 0.85 ve sanal iletişim için 0.87 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan toplam puan ve alt boyut puanların dağılımı Çizelge 4'de gösterilmiş olup, çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında değiştiği görülmektedir.

5.1. Ölçeklerin Toplam Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Değerlendirilmesi

Aşağıdaki tablolarda ölçeklerden elde edilen toplam puanlar ile katılımcıların demografik özelliklerinin değerlendirilmesi sunulmuştur.

Çizelge 5.5: Cinsiyete Göre Ölçeklerin Toplam Puanlarının Değerlendirmesi

	Kadın (n=205)	Erkek (n=181)	t	p
	Ort±SS	Ort±SS		
Dürtüsellik	28.22±7.56	31.78±8.82	-4.228	0.001**
Kırılgan Narsisizm	115.60±34.78	119.69±32.07	-1.194	0.233
Sosyal Medya Bağımlılığı	52.98±16.01	59.40±17.22	-3.800	0.001**

t: Student t test

**p<0.01

Dürtüsellik Toplam puanı cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0.01). Erkeklerin puanı kadınlardan yüksektir.

Kırılgan Narsisizm Toplam puanı cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0.05).

Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Erkeklerin puanı kadınlardan yüksektir.

Çizelge 5.6: Eğitim Durumuna Göre Ölçeklerin Toplam Puanlarının Değerlendirmesi

	Ortaokul (n=23)	Lise (n=61)	Lisans (n=225)	Lisansüstü (n=77)	F	p
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS		
Dürtüsellik	29.91+7.73	33.13+9.49	29.72+8.25	27.82+7.22	4.801	0.003**
Kırılğan Narsisizm	121.7+26.98	124.8+34.42	114.85+31.97	118.31+38.43	1.573	0.195
Sosyal Medya Bağımlılığı	55.52+14.04	61.9+17.99	55.35+16.71	53.32+16.43	0.310	0.020*

F: Oneway ANOVA test * $p<0.05$ ** $p<0.01$

Dürtüsellik Toplam puanı eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Post-Hoc Tukey HSD testi sonucunda; Lise grubunun puanı Lisans grubundan ($p<0.05$) ve Lisansüstü gruptan ($p<0.01$) anlamlı şekilde yüksek saptanmıştır. Diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Kırılğan Narsisizm Toplam puanı eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Post-Hoc Tukey HSD testi sonucunda; Lise grubunun puanı Lisans grubundan ($p<0.05$) ve Lisansüstü gruptan ($p<0.05$) anlamlı şekilde yüksek saptanmıştır. Diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Çizelge 5.7: Medeni Duruma Göre Ölçeklerin Toplam Puanlarının Değerlendirmesi

	Bekar/Boşanmış (n=217)	Evli (n=169)	t	p
	Ort±SS	Ort±SS		
Dürtüsellik	31.27±8.87	28.11±7.30	0.835	0.001**
Kırılğan Narsisizm	121.73±33.58	112.11±32.84	2.820	0.005**
Sosyal Medya Bağımlılığı	59.37±16.24	51.65±16.72	4.573	0.001**

t: Student t test ** $p<0.01$

Dürtüsellik Toplam puanı medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Bekar/Boşanmış grubun puanı evli gruptan yüksektir.

Kırılgan Narsisizm Toplam puanı medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Bekar/Boşanmış grubun puanı evli gruptan yüksektir.

Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Bekar/Boşanmış grubun puanı evli gruptan yüksektir.

Çizelge 5.8: Yaşa Göre Ölçeklerin Toplam Puanlarının Değerlendirmesi

	18-24 yaş (n=96)	25-29 yaş (n=90)	30-34 yaş (n=33)	35-40 yaş (n=46)	>40 yaş (n=121)	F	p
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS		
Dürtüsellik	34.15±9.65	28.99±7.38	26.58±7.14	27.91±7.07	28.85±7.54	9.693	0.001**
Kırılgan Narsisizm	124.25±32.4	121.14±31.2	114.7±40.5	119.93±34.7	109.34±32.5	3.216	0.013*
Sosyal Medya Bağımlılığı	63.38±15.73	54.9±13.6	54.21±16.74	55.22±17.47	51.72±18.08	7.179	0.001**

*F: Oneway ANOVA test * $p<0.05$ ** $p<0.01$*

Dürtüsellik Toplam puanı yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Post-Hoc Tukey HSD testi sonucunda; 18-24 yaş grubunun puanı 25-29 yaş grubu, 30-34 yaş grubu, 35-40 yaş grubu ve 40 yaş üzeri gruptan ($p<0.01$) anlamlı şekilde yüksek saptanmıştır. Diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Kırılgan Narsisizm Toplam puanı yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Post-Hoc Tukey HSD testi sonucunda; 18-24 yaş grubunun puanı 40 yaş üzeri gruptan anlamlı şekilde yüksek saptanmıştır. Diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Post-Hoc Tukey HSD testi sonucunda; 18-24 yaş grubunun puanı 25-29 yaş grubu ($p<0.01$), 30-34 yaş grubu ($p<0.05$), 35-40 yaş grubu ($p<0.05$) ve 40 yaş üzeri gruptan ($p<0.01$) anlamlı şekilde yüksek

saptanmıştır. Diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Çizelge 5.9: Çalışma Durumuna Göre Toplam Puanlarının Değerlendirmesi

	Çalışıyor (n=243)	Çalışmıyor (n=77)	Öğrenci (n=66)	F	p
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS		
Dürtüsellik	28.59±7.4	31.29±8.47	33.08±10.35	9.187	0.001**
Kırılğan Narsisizm	117.28±34.21	109.52±29.66	127.73±33.2	5.367	0.005**
Sosyal Medya Bağımlılığı	54.34±16.9	55.29±16.68	62.89±15.43	6.968	0.001**

*F: Oneway ANOVA test * $p<0.05$ ** $p<0.01$*

Dürtüsellik Toplam puanı çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Post-Hoc Tukey HSD testi sonucunda; Çalışmayan grubun puanı Çalışan gruptan anlamlı şekilde yüksek olup ($p<0.05$), Öğrenci grubunun puanı da Çalışan gruptan anlamlı şekilde yüksek saptanmıştır ($p<0.001$). Çalışmayan grup ile Öğrenci grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Kırılğan Narsisizm Toplam puanı çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Post-Hoc Tukey HSD testi sonucunda; Öğrenci grubunun puanı Çalışan gruptan anlamlı şekilde yüksek saptanmıştır ($p<0.001$). Diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan Post-Hoc Tukey HSD testi sonucunda; Öğrenci grubunun puanı Çalışan gruptan ($p<0.01$) ve Çalışmayan gruptan ($p<0.01$) anlamlı şekilde yüksek saptanmıştır. Çalışmayan grup ile Çalışan grup arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

5.2. Ölçekler Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi İle İncelenmesi

Dürtüsellik, kırılğan narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ulaşılan veriler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Çizelge 5.10: PNE ile BIS-KF-11 Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Analizi

	BIS-KF-11 Toplam	Plan Yapmama	Motor Dürtüsellik	Dikkat Dürtüselligi
Toplam PNE	0.356**	0.030	0.455**	0.378**
Kendini yüceltme	-0.057	-0.214**	0.061	0.011
Hak görücü öfke	0.422**	0.078	0.525**	0.421**
Kendini feda	0.172**	-0.061	0.279**	0.198**
Büyüklenmeci fantezi	0.181**	-0.068	0.314**	0.191**
Bağımlılığı ret	0.305**	0.065	0.363**	0.310**
Koşula bağlı özsaygı	0.406**	0.114*	0.437**	0.434**

** $p < 0.01$ Pearson Korelasyon Analizi

Dürtüsellik Toplam puanı ile Kırılğan Narsisizm Toplam puanı arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.356$, $p < 0.01$). Hak Görücü Öfke, Kendini Feda, Büyüklenmeci Fantezi, Bağımlılığı Ret ve Koşula Bağlı Özsaygı puanları ile de Dürtüsellik Toplam puanı arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmakta iken ($p < 0.01$), Kendini Yüceltme puanı ile Dürtüsellik Toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p > 0.05$).

Plan Yapmama puanı ile Kendini Yüceltme puanı arasında negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmakta olup ($p < 0.01$), Plan yapmama puanı ile Koşula Bağlı Özsaygı puanı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p < 0.05$). Kırılğan Narsisizm Toplam puanı ve diğer alt boyut puanları ile Plan Yapmama puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p > 0.05$).

Motor Dürtüsellik puanı ile Kırılğan Narsisizm toplam puanı, Hak Görücü Öfke, Kendini Feda, Büyüklenmeci Fantezi, Bağımlılığı Ret ve Koşula Bağlı Özsaygı puanları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmakta

iken ($p<0.01$), Motor Dürtüsellik puanı ile Kendini Yüceltme puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Dikkat Dürtüsellığı puanı ile Kırılgan Narsisizm toplam puanı, Hak Görücü Öfke, Kendini Feda, Büyüklenmeci Fantezi, Bağımlılığı Ret ve Koşula Bağlı Özsaygı puanları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmakta iken ($p<0.01$), Dikkat Dürtüsellığı puanı ile Kendini Yüceltme puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Çizelge 5.11: PNE ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Analizi

	SBMÖ-YF Toplam	Sanal Tolerans	Sanal İletişim
PNE Toplam	0.572**	0.524**	0.529**
Kendini yüceltme	0.080	0.097	0.047
Hak görücü öfke	0.539**	0.530**	0.459**
Kendini feda	0.335**	0.273**	0.347**
Büyüklenmeci fantezi	0.358**	0.336**	0.322**
Bağımlılığı ret	0.523**	0.465**	0.499**
Koşula bağlı özsaygı	0.585**	0.534**	0.542**

** $p<0.01$ Pearson Korelasyon Analizi

Kırılgan Narsisizm ile Sosyal Medya Bağımlılığı toplam puanı arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.572$, $p<0.01$). Hak Görücü Öfke, Kendini Feda, Büyüklenmeci Fantezi, Bağımlılığı Ret ve Koşula Bağlı Özsaygı puanları ile de Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmakta iken ($p<0.01$), Kendini Yüceltme puanı ile Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Sanal Tolerans puanı ile Kırılgan Narsisizm toplam puanı, Hak Görücü Öfke, Kendini Feda, Büyüklenmeci Fantezi, Bağımlılığı Ret ve Koşula Bağlı Özsaygı puanları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmakta iken ($p<0.01$), Sanal Tolerans puanı ile Kendini Yüceltme puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Sanal İletişim puanı ile Kırılgan Narsizm toplam puanı, Hak Görücü Öfke, Kendini Feda, Büyüklenmeci Fantezi, Bağımlılığı Ret ve Koşula Bağlı Özsaygı puanları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmakta iken

($p < 0.01$), Sanal İletişim puanı ile Kendini Yüceltme puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p > 0.05$).

Çizelge 5.12: Dürtüsellik ile Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki Korelasyon Analizi

	SBMÖ-YF Toplam	Sanal Tolerans	Sanal İletişim
BIS-KF-11 Toplam	0.765**	0.796**	0.875**
Plan Yapmama	0.265**	0.289**	0.193**
Motor Dürtüsellik	0.494**	0.473**	0.434**
Dikkat Dürtüselligi	0.460**	0.424**	0.421**

** $p < 0.01$ Pearson Korelasyon Analizi

Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı ile Dürtüsellik Toplam puanı arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r = 0.765$, $p < 0.01$). Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam puanı ile Dürtüsellik Ölçeği alt boyut puanları arasında da pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p < 0.01$).

Sosyal Medya Bağımlılığı Sanal Tolerans puanı ile Dürtüsellik Toplam puanı ve alt boyut puanları arasında da pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p < 0.01$).

Sosyal Medya Bağımlılığı Sanal İletişim puanı ile Dürtüsellik Toplam puanı ve alt boyut puanları arasında da pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p < 0.01$).

5.3. Dürtüsellik İle Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkide Sosyal Medya Bağımlılığının Aracı Rolünün Araştırılması

Çizelge 5.13: Dürtüsellik ile Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişki

	Etki büyüklüğü	p	R²
Sabit	74.7533	< 0.001 ***	
Dürtüsellik	1.4306	< 0.001 ***	0.127

Regresyon analizi

R²: Modelin açıklayıcılık katsayısı

Dürtüsellik, kırılgan narsisizmi **pozitif ve anlamlı** şekilde etkilemektedir. Dürtüsellik kırılgan narsisizmdeki değişimin %12.7'sini açıklamaktadır.

Çizelge 5.14: Dürtüsellik ile Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişki

	Etki büyüklüğü	p	R ²
Sabit	25.74144	<0.001***	
Dürtüsellik	1.01186	<0.001***	0.251

Regresyon analizi *R²: Modelin açıklayıcılık katsayısı*

Dürtüsellik, sosyal medya bağımlılığını **pozitif ve anlamlı** şekilde etkilemektedir. Dürtüsellik sosyal medya bağımlılığındaki değişimin %25.1'ini açıklamaktadır.

Çizelge 5.15: Kırılgan Narsisizm'e Dürtüsellik ve Sosyal Medya Bağımlılığının Etkileri

	Etki büyüklüğü	p	R ²
Sabit	47.8864	<0.001***	
Dürtüsellik	0.3737	0.0542	
Sosyal medya bağımlılığı	1.0446	<0.001***	0.3335

Sosyal medya bağımlılığı kırılgan narsisizmi anlamlı şekilde etkilerken, dürtüsellik anlamlılık sınırındadır. Dürtüsellik doğrudan etkisini tamamen yitirmemekte, ancak etkisi zayıflamaktadır. Sosyal medya bağımlılığı ise önemli bir aracılık rolü oynamaktadır.

Çizelge 5.16: Dürtüsellik İle Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkide Sosyal Medya Bağımlılığının Aracı Rolünün Yapısal Eşitlik Modelinde Bootstrap Aracılık Analizi İle İncelenmesi

	Etki büyüklüğü	%95 CI	p
ACME	1.057	0.787 – 1.37	< 0.001**
ADE	0.374	-0.104 – 0.86	0.120
Toplam etki	1.431	1.040 – 1.83	< 0.001**
Prop. mediated	0.739	0.498 – 1.09	< 0.001**

%95 CI: %95 Güven aralığı *ACME: Aracılık etkisi* *ADE: Doğrudan etki*
Prop. Mediated: Aracılıkla gerçekleşen etki oranı

Yapılan bootstrap aracılık analizi sonucunda, sosyal medya bağımlılığının, dürtüsellik ile kırılgan narsisizm arasındaki ilişkide anlamlı bir aracı rol oynadığı

bulunmuştur. Bu, aracı değişkenin (sosyal medya bağımlılığı) çok güçlü bir etki yarattığını göstermektedir (ACME: 1.057, $p < 0.001$).

Dürtüselliğin doğrudan etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir (ADE: 0.374, $p > 0.05$). Bu, ilişkideki büyük kısmın sosyal medya bağımlılığı üzerinden gerçekleştiği anlamına gelmektedir.

Dürtüselliğin kırılğan narsisizm üzerindeki toplam etkisi anlamlıdır (Toplam etki: 1.431, $p < 0.001$). Dürtüsellik kırılğan narsisizmi etkileyen önemli bir faktördür.

Etkinin yaklaşık %74'ü (Pro. Mediated: 0.739, $p < 0.001$) sosyal medya bağımlılığı üzerinden geçmektedir.

Bu sonuç, dürtüsel bireylerde görülen kırılğan narsisistik eğilimlerin önemli bir kısmının sosyal medya bağımlılığı üzerinden geliştiğini göstermektedir.

6. TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmanın hipotezlerine göre yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular literatür ile karşılaştırılarak tartışılmış ve yorumlanmıştır.

6.1. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler

Katılımcıların sosyal medya bağımlılığı seviyelerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız gruplar t-testi sonuçları incelendiğinde erkek katılımcıların sosyal medya bağımlılığı ölçeğinden aldıkları toplam puanın kadın katılımcılara oranla daha yüksek olduğu ve istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. İlgili literatüre bakıldığında bu bulguyu destekleyen araştırmalar olduğu (Balcı ve Gölcü, 2013; Çam ve İşbulan, 2012) görülmüştür. Rousseau ve Puttaraju (2014) tarafından yapılan çalışmada kadınların sosyal medyayı arkadaşlarının neleri paylaştığını görmek ve beğenmek, arkadaşlarından haberdar olmak, yeni şeyler paylaşmak amacıyla erkeklerin ise yeni bağlantılar edinmek, arkadaşlık ilişkileri kurmak, sosyalleşmek ve flörtleşmek için kullandıklarına değinilmiştir.

Yapılan çalışmada genç yaştaki kişilerin sosyal medya bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanın ileri yaştaki kişilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatüre bakıldığında özellikle üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile ilgili en fazla tehlike altında grup olduğu (Young, 2004), internet kullanımının en sık görüldüğü yaş aralığının 16-24 olduğu (Tüik,2013) görülmektedir. Öğrenciler, kendilerine iyi gelebilecek içeriklere bakarak keyifli zaman geçirmek, haberleşme ve çeşitli durumlar ya da insanlar hakkında fikir edinme amacıyla daha fazla sosyal medya uygulamalarını kullanmaktadırlar (Balcı ve Gargalık, 2020). Genç yaştaki bireyler sosyal medya uygulamalarını daha rahat kullanabilmesinin de etkili olduğu düşünülmektedir (Akt., Karagöz, 2021).

Yapılan çalışmada bekar/boşanmış kişilerin evli kişilere göre sosyal medya bağımlılığından aldıkları puanın daha yüksek olduğu görülmüştür. Literatüre

bakıldığında, Ümmet ve arkadaşları (2019) da bekar kişilerin evli kişilere oranla sosyal medya bağımlılık düzeylerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonucun bekar kişilerin sanal uygulamaları kullanma sebebinin karşı cinsiyetten olan kişilerle iletişim kurmak ve sohbet etmek amacıyla olabileceği şeklinde açıklamışlardır (Akt., Karagöz, 2021).

6.2. Kırılğan Narsisizm ve Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler

Katılımcıların kırılğan narsisizm seviyelerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık bulunup bulunmadığını ölçmek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t-testi incelendiğinde erkek ve kadın katılımcıların kırılğan narsisizm toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür. İlgili literatüre bakıldığında araştırma bulguları ile benzer sonuçların olduğu çalışmalar (Grijalva ve ark., 2015; Hacıoğlu, 2018; Otway ve Vignoles, 2006; Türkler, 2018; Twenge ve ark., 2008; Üzümcü, 2016) bulunmaktadır. Rıhtım (2020) ise yaptığı araştırma sonucunda erkek katılımcıların kırılğan narsisizm düzeyinin kadın katılımcılara göre anlamlı seviyede yüksek olduğunu tespit etmiştir. Aynı zamanda kadınların kırılğan narsisizm düzeyinin erkeklere göre anlamlı seviyede yüksek olduğu çalışmalar da (Bora, Belendir ve Ekinci, 2019; Carroll, 1989; Rohmann ve ark., 2012) bulunmaktadır. Kırılğan narsisizm feminenlikle ilişkilendirilirken büyüklenmeci narsisizm maskülenlikle ilişkilendirilmektedir (Eldoğan, 2016). Literatürdeki bulgulara bakıldığında cinsiyet değişkenine göre kırılğan narsisizm düzeyinin farklılık gösterme nedenlerinin, toplumsal cinsiyet rolleri (Bora ve ark., 2019), değişkenleri ölçmek amacıyla farklı ölçme araçlarının tercih edilmesi, örneklem gruplarının aynı olmaması ve çevresel etkenlerin etkisi olabileceği düşünülmektedir.

Yapılan çalışmada kırılğan narsisizm ve eğitim durumunun ilişkili olmadığı görülmektedir. Kırılğan narsisizm ile ilgili yapılan başka araştırmalarda da (Halisçelik, 2021; Pamukcu, 2021) benzer sonuçlara ulaşılmış ve eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Bu durumun katılımcıların çoğunlukla eğitim seviyesi yüksek bireylerden oluşması olması nedeniyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

6.3. Dürtüsellik ve Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler

Katılımcıların dürtüsellik seviyelerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini ölçmek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız gruplar t-testi sonuçları incelendiğinde erkek katılımcıların dürtüsellik ölçeğinden aldıkları toplam puanın kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu ve istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Cinsiyet özelinde dürtüsellik yaygınlığına bakıldığında ise yapılan çalışmalarda dürtüsellik puanı erkeklerde daha yüksek olduğu tespit edilmektedir (Galanti ve ark., 2007; Cross ve ark., 2011; Morgan ve ark., 2011; Lage ve ark., 2013). Archer (2006), bunun nedeni olarak testosteron düzeyinin dürtüsellik ile haz peşinde olma ve aksiyon arama ihtiyacına eğilimin olması ile bağlantı kurarak açıklamıştır.

Reimers ve arkadaşlarının (2009) çalışmasında genç yaşta olma, daha düşük gelir, daha düşük eğitim düzeyine sahip olma gibi demografik değişkenlerin ve sigara içme ve alkol kullanımı gibi bazı dürtüsel davranışlar ile bireylerin daha uzun vadeli büyük ödüller yerine kısa zamanda küçük ödül seçim tercihleriyle ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, düşük eğitim düzeyinde olan kişilerin dürtüsellik düzeyinin daha fazla olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmada da lise grubu öğrencilerinin lisans ve lisansüstü mezunlarına göre daha yüksek dürtüsellik puanlarına sahip olduğu görülmüştür.

6.4. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Katılımcıların sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile kırılgan narsisizm düzeyleri arasında ise pozitif taraflı anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında, narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkileri ele alan araştırmalar büyük ölçüde büyülenmeci narsisizm boyutu üzerinde dururken, sosyal medya ve kırılgan narsisizm arasındaki bağlantı kısmen daha az bilinmektedir.

Alanyazındaki sosyal medya bağımlılığı ile kırılgan narsisizm arasında bulunan ilişkiyi araştıran çalışmalar incelendiğinde kırılgan narsisizm ile sosyal medya bağımlılığı arasında olumlu yönde bir ilişki bulunmuştur (Casale ve Banchi, 2020) araştırma bulgumuz ile tutarlı olduğu görülmektedir. Kırılgan narsisizmde kişiler eleştirilmeye karşı hassasiyet sebebiyle insanlarla olan etkileşimlerinde endişe

hissederler ve sosyal medya siteleri yoluyla gerçek dünyadaki iletişimden uzak durmuş olurlar (Fegan ve Bland, 2021). Rıhtım (2020) literatürden farklı olarak sosyal medya bağımlılığı ile kırılğan narsisizm arasında negatif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu farklılığın değişkenleri ölçmek amacıyla kullanılan ölçeklerin ve örneklem grubun farklı olmasından kaynakladığı düşünülmektedir.

Sosyal medya bağımlılığı alt ölçeklerinden sanal tolerans ve sanal iletişim kırılğan narsisizm arasında olumlu, anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmüştür. Sanal tolerans kavramı kişilerin sosyal medya uygulamalarını kullanmasının zamanla fazlaşması demektir. Literatürde sanal iletişim ve kırılğan narsisizm arasındaki ilişkiye bakıldığında kırılğan narsisizmde karşı tarafın kendilerini beğenmeyecekleri sebebiyle birebir iletişim kurmak yerine sosyal medya uygulamaları yoluyla karşı karşıya gelmeden iletişimde olmanın kırılğan narsisizm için kaçış şekli olduğu düşünülmektedir (Şeker 2021). Başarılarını ve beğenilmesini istedikleri fotoğraflarını paylaşmak için sosyal medya uygulamalarını kullanmaktadırlar. Bu durum ağırlıklı olarak büyülenmeci fantezilerini ve kendilerine hayranlık duyan bir kitleye ulaşmış olma ihtiyaçlarını karşılamaktadır (Wallace ve Baumeister, 2002).

Çalışmada kırılğan narsisizmin hak görücü öfke alt boyutu ile sosyal medya bağımlılığı toplam puanlarının ilişkili olduğu görülmektedir. Literatür incelendiğinde narsisizm eğilimi gösteren bireyler dikkatleri üstüne çekmek ve beğenileri toplayabilmek amacıyla rahat bir şekilde yalana başvurabilirler ve bekledikleri ilgiyi alamadıklarında öfke duygusu hissedebilirler saldırgan davranış gösterebilirler (Çakır, 2018). Kırılğan narsisizmde bireyler diğer kişilerin kendileri hakkındaki görüşlerini önemsemeleri nedeniyle saldırganlıklarını açıkça belli etmezler ancak dolaylı yollarla belli ederler (Akt., Dobrucalı ve Özkan, 2021).

6.5. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dürtüsellik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Katılımcıların sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile dürtüsellik düzeyleri arasında ise pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Literatürdeki sosyal medya bağımlılığı ile dürtüsellik arasında bulunan ilişkiyi araştıran çalışmalar incelendiğinde (Cao vd., 2007; Cudo vd., 2020; Savcı ve Aysan, 2016; Ünsalver ve Aktepe, 2017) araştırma bulgumuz ile tutarlı olduğu görülmektedir. Sosyal medya bağımlılığı ile ilgili yapılmış olan araştırmaların incelendiği bir çalışmada literatüre

bakıldığında en az dürtüsellik konusuna yer verilmiş olduğu bu nedenle sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik arasındaki ilişkinin araştırılması önerilmektedir (Karakuş, Balcı ve Tiryaki, 2024).

Yüksek dürtüsellik düzeyine sahip olan bireyler çoğunlukla hızlıca haz elde etmelerine imkan veren online yapabilecekleri etkinliklere doğru hareket etmektedir. Yapabilecekleri online işlerden bazıları sosyal medya uygulamalarını kullanmak, alışveriş yapmak ve çeşitli oyunlarla oynamaktır. Bu tarz aktiviteler anlık ödüller getirdiği için, dürtüsel bireylerin dikkatini çekmektedir (Bozkaya, 2024).

Yapılan çalışmada, dürtüsellüğün alt boyutlarından plan yapamama, motor dürtüsellik ve dikkat dürtüsellüğünün ve sosyal medya bağımlılığı ölçeği toplam puanlarının ilişkili olduğu görülmektedir. Wu, Cheung, Ku, Hung (2013) dürtüsellığı yüksek olan kişilerin dikkat sorunlarının olmasını ve dikkatlerinin sosyal medya uygulamalarından gelen mesaj bildirim sesi gibi dışarıdan gelen uyarılar ile rahatça dağılabilmesiyle birlikte, ders çalışmak ya da odaklanma gerektirecek bir işi yaparken sosyal medya uygulamalarına girmenin daha ilgi çekici ve keyifli gelmesi ile ilgili olduğunu açıklamışlardır.

6.6. Dürtüsellik ve Kırılgan Narsisizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Vazire ve Funder (2006), narsisizm ve dürtüsellüğün birbiriyle bağlantılı olduğunu ileri sürmektedir. “Narsistikler hakaret karşısında saldırganca tepki verirler çünkü dürtüseldirler; davranışlarında içsel öznel bir mantık yoktur, sadece kontrol edemedikleri dürtüler tarafından alt edilirler” şeklinde ifade etmişlerdir.

Yapılan araştırmanın sonucunda kırılgan narsisizm toplam puanıyla dürtüsellüğün alt boyutlarından motor ve dikkat dürtüsellığı ile ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuç çalışmanın hipotezini destekler niteliktedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, narsisist kişiler bir topluluğun içinde bulduklarında motor hareketlerde bulunarak o kişileri etkilemeye yönelik eylemlerde bulunabilirler (Satıcı ve ark., 2019).

Yapılan çalışmada literatürle uyumlu olarak kırılgan narsisizm ile dürtüsellik arasında olumlu düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Kalın, 2020; Malesza ve Kaczmarek, 2018). Kişilerin narsisizm düzeyleri arttıkça dürtüsellik düzeylerinin de artış göstermekte olduğu çalışmalar bulunmaktadır (Vazire ve

Funder, 2006; Jones ve Paulhus, 2011; Crysel ve diğeri, 2013; Malesza ve Ostaszewski, 2016). Çalışmalarda büyük çoğunlukla narsisizmin büyülenmeci tarafı ele alındığı görülmektedir. Malesza ve Kaczmarek (2018) ve Kalın (2020) tarafından yapılan çalışmada diğeri çalışmalardan farklı olarak narsisizmin büyülenmeci ve kırılğan boyutu birlikte incelenmiştir. Bu çalışmaları sonucunda da dürtüsellik ile olumlu düzeyde olan ilişki desteklenmiştir.

Dürtüsellik, kişilerin karşılaştıkları bir durum karşısında uyumlu tepkiler vermesini engelleyerek, saldırganlık davranışının ortaya çıkması ile ilgili önemli bir rol üstlenmektedir (Cohen ve Yavuz, 2018). Narsisistik saldırganlığın benlik ve benliğe dışardan gelebilecek tehditlere karşı daha öngörülebilir bir tepki olduğunu bu nedenle, makyavelist kişiler taktiksel olarak bir kazanç elde etmek, yarar sağlamak amacıyla siber zorbalığa başvursalar da, narsisistik kişilerin kaybettikleri imajlarını tekrar elde edebilmek amacıyla siber zorbalığa başvurabilecekleri düşünülmektedir (Goodboy ve Martin, 2015).

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dürtüsellik, kırılğan narsisizm ve sosyal medya bağımlılığının ilişkisinin araştırıldığı bu çalışmada, araştırma sonucuna göre, dürtüsellik ile kırılğan narsisizm arasında olumlu ilişki bulunmuştur. Bu bulgu kişilerdeki dürtüsellik seviyesi arttıkça kırılğan narsisistik eğilimlerin yükseldiği anlamına gelmektedir. Çalışmanın diğer bir ögesi olan, sosyal medya bağımlılığı ve kırılğan narsisizm arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bulgu kişilerdeki sosyal medya bağımlılık düzeyleri yükseldikçe kırılğan narsisistik eğilimlerin de yükseldiği anlamına gelmektedir. Çalışmanın diğer bir sonucu olarak, Dürtüsellik ve sosyal medya bağımlılığı arasında olumlu düzeyde anlamlılık gösteren bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu bireylerin dürtüsellik düzeyleri arttıkça sosyal medya bağımlılığı düzeyleri de artmaktadır ve dürtüsellik düzeyi yükseldikçe kişilerin daha fazla sosyal medya uygulamalarını tercih ettikleri anlamına gelmektedir. Bulunan bilgiler doğrultusunda, bireylerin sosyal medya kullanım süresi azalırda dürtüsellik düzeylerinde de azalma görülebileceği düşünülmektedir.

Bulgularda dürtüsellik ve kırılğan narsisizmin, sosyal medya bağımlılığı ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Dürtüsel eylemler, kişilerin davranış yapılarını belirleyen olgular olmakla beraber, bu üç kavramın alt boyutları ile olan ilişkisinin incelenmesi de gerekmektedir. Ülkemizde bu terimler üzerinde duran alanyazına bakıldığı zaman bu kavramlarla ilgili yapılan çalışmaların yetersiz kaldığı değinilmesi gereken önemli bir noktadır. Yapılan çalışmada kırılğan narsisizm alt boyutlarından kendini yücelme ve koşula bağılı özsaygı boyutlarıyla dürtüsellik ölçeğinin alt boyutlarından olan plan yapama boyutunun ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır ve bu durumun sebeplerinin daha detaylı araştırılması önerilmektedir.

Sosyal medya bağımlılığının, dürtüsellik ile kırılğan narsisizm arasındaki ilişkide anlamlı bir aracı rol oynadığı ortaya koyulmuştur. Dürtüsellik ile kırılğan narsisizm arasındaki ilişkinin yalnızca doğrudan etkilerle açıklanmadığını, sosyal medya bağımlılığının bu ilişkide önemli bir aracılık rolü oynadığını göstermektedir.

Çalışmanın sınırlılıklarından biri olarak görülen, tanısı olmayan bir örnekleme çalışılması nedeni ile değişkenlerin incelenmesinde ilerleyen dönemlerde yapılacak olan araştırmalar için tanısı olan bir örnekleme, araştırmayı yürüten kişinin katılımcı ile birlikte birebir yapacağı görüşmelerle ilerleyecek olan çalışmalar daha belirgin veriler kazanılması açısından yarar sağlayacaktır.

Sonuç olarak; araştırmanın sonuçları ve ilgili alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde dürtüsellik, kırılğan narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı kavramlarını içeren araştırmaların alt boyutları dahil ederek daha yaygın olarak incelenmesi bu konuda daha belirgin sonuçlara ulaşmasıyla ilgili yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Alanka, Ö., Cezik, A. (2016). Dijital kibir: Sosyal medyadaki narsistik ritüellere ilişkin bir inceleme, *Trt akademi*, 1(2).
- Angın, E. (2023). *Sosyal Medya Kullanımı: Kırılgan Narsisizm Temelinde Psikolojik Belirtiler Açısından Bir İnceleme*, (Doktora tezi)
- Anlı, İ. (2010). *Psikanalizde Narsisizm*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Arat, H. E. (2015). *İki uçlu duygudurum bozukluğu tanılı hastalarda dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ek tanısı varlığında dürtüsellik, risk alma davranışının ve nörobilişsel işlevlerin sağlıklı kontrollerle karşılaştırması* Doctoral dissertation, Dokuz Eylül Üniversitesi
- Archer, J. (2006). Testosterone and human aggression: an evaluation of the challenge hypothesis. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*
- Aslan, Ü. (2018). Dikkat eksikliği ve dürtüsellik sosyal medya kullanımı ve gelişmeleri kaçırma korkusu ile olan ilişkisinin incelenmesi, *sosyal bilimler enstitüsü*
- Balcı, E. V., Tiryaki, S., & Karakuş, M. (2024). “Sosyal Medya Bağımlılığı” ile İlgili Çalışmaların İncelenmesi: Bir Bibliyometrik Analiz. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 6(1), 84-92.
- Balcı, Ş. & Gölcü, A. (2013). Facebook Addiction among University Students: “Selçuk University Example”. *Journal of Studies Turkology*, 34, 255-278.
- Balcı, Ş., & Gargalık, E. (2020). Narsistik Kişilik Özellikleri İle Sosyal Medya Kullanımı Arasında Bir Bağlantı Var mı?, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (44), 125-140.
- Balcı, Ş., Bekiroğlu, O., Karaman, S. Y. (2019). Sosyal medya bağımlılığının bir belirleyicisi olarak öz saygı: Konya örneğinde bir araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 2019(48), 35-64.
- Baltacı, U. B. (2021). *İnternet bağımlılığında dürtüsellik ve kaçınmanın yordayıcı rolünün karma yöntemle incelenmesi* Doctoral dissertation, Necmettin Erbakan University
- Baz, F. Ç. (2018). Sosyal medya bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine çalışma. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 276-295.
- Bedir, Ö. (2023). *Genç yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığının yordayıcıları olarak kırılgan narsisizm, büyüklenmeci narsisizm, sosyal kaygı ve yalnızlık düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi.

- Berlin, H. A. (2008). Antiepileptic drugs for the treatment of impulsivity. *Current Psychiatry Reviews*, 4(3), 114–136. <https://doi.org/10.2174/157340008785829922>
- Bora, A., Belendir, Ç., & Ekinci, E. A. (2019). Narsisistik kişilik örgütlenmesinde sosyal endişenin görünümü. In E. Hamarta (Ed.), 21. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, 15-23. Ankara: Türk PDR Derneği Yayınları.
- Bozkaya, N.S. (2024). *Sosyal medya kullanımı, dürtüsellik ve algılanan stres arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi)
- Cao, F., Su, L., Liu, T., Gao, X. (2007). The relationship between impulsivity and internet addiction in a sample of Chinese adolescents. *Eur Psychiatry*, 22(7): 466–471.
- Carroll, L. (1989). A comparative study of narcissism, gender, and sex-role orientation among bodybuilders, athletes, and psychology students. *Psychological Reports*, 64(3, Pt 1), 999–1006. <https://doi.org/10.2466/pr0.1989.64.3.999>
- Carver, C. S., Scheier, M. F., & Weintraub, J. K. (1989). Assessing coping strategies: a theoretically based approach. *J Pers Soc Psychol*, 56(2), 267-283
- Casale, S., & Banchi, V. (2020). Narcissism and problematic social media use: A systematic literature review. *Addictive behaviors reports*, 11, 100252. <https://doi.org/10.1016/j.abrep.2020.100252>
- Cohen, Z. P., & Yavuz, M. F. (2018). Fiziksel-sözel şiddet davranışı ve dürtüsellik arasında öfkenin aracılık etkisinin incelenmesi. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, 4(2), 99-125.
- Cross, C. P., Copping, L. T., & Campbell, A. (2011). Sex differences in impulsivity: a meta-analysis. *Psychological bulletin*, 137(1), 97.
- Crysel, L. C., Crosier, B. S. ve Webster, G. D. (2013). The Dark Triad and risk behavior. *Personality And Individual Differences*, 54, 35-40.
- Cudo, A., Torój, M., Demczuk, M., Francuz, P. (2020). Dysfunction of self-control in Facebook addiction: Impulsivity is the key. *Psychiatr Q*, 91: 91–101.
- Czarna, A. Z. (2014). Affective consequences of self-focus in vulnerable and grandiose narcissists. *Personality and Individual Differences*, (60), 49.
- Çakır, B. (2018). *Yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığı narsisizm ve empati düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi)
- Çakır, İ., & Bilge, Y. (2019). Kırılgan ve büyüklenmeci narsisizmin pekiştireç duyarlılık teorisi açısından incelenmesi. 2. *Uluslararası Ruh Sağlığında Toplumsal Farkındalık Kongresi*.
- Çalışkan, N. (2015). Denetimli Serbestlik Tedbiri ile Tedavi Kararı Verilen Kannabis Kullanıcılarında Dürtüsellik ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Takip Sonuçları ile İlişkisi. Uzmanlık Tezi. Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara
- Çam, E., İşbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 11 (3), 14-19.

- Çiftçi, H. (2018). Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4).
- Çömlekçi, M. F., & Başol, O. (2019). Gençlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 173-188.
- Dal, A. (2021). *Sosyal medya bağımlılığı ile narsistik eğilimler arasındaki ilişki*, (yüksek lisans tezi)
- Dickinson, K., Pincus, A. (2003). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of Personality Disorders*, 17, 188-207. doi: 10.1521/pedi.17.3.188.22146
- Dickman, S. J. (1990). Functional and dysfunctional impulsivity: personality and cognitive correlates. *Journal of personality and social psychology*, 58, 95-102.
- Dobrucalı, B., & Özkan, T. (2021). *What is the role of narcissism in the relationship between impulsivity and driving anger expression? Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 77, 246–256. doi:10.1016/j.trf.2021.01.008
- Eğrilmez, A. (2002). Kernberg'de Dürtü Kuramı. *Psikanaliz Yazıları 4- Dürtü*, içinde. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Eldoğan, D. (2016). Hangi narsizm? Büyüklenmeci ve kırılğan narsizmin karşılaştırılmasına ilişkin bir gözden geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19(37), 1-10.
- Esgi, N. (2016). An Investigation For University Students' self Perceptions Of Social Media Addiction. *European Journal of Education Studies*, 1(4), 32. <https://doi.org/10.11114/jets.v4i10.1803>
- Eysenck, S. B., & Eysenck, H. J. (1977). The place of impulsiveness in a dimensional system of personality description. *British Journal of Social & Clinical Psychology*, 16(1), 57–68. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8260.1977.tb01003.x>
- Fernie, B. A., Fung, A., & Nikčević, A. V. (2016). Different coping strategies amongst individuals with grandiose and vulnerable narcissistic traits. *Journal of affective disorders*, 205, 301-305.
- Foster, J. D., & Campbell, W. K. (2007). Are there such things as “narcissists” in social psychology? A taxometric analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Personality and Individual Differences*, 43(6), 1321-1332.
- Freud, S. (1997). *Cinsellik Üzerine Üç Deneme*. (S. Budak Çev.) Ankara: Öteki Yayınları.
- Freud, S. (2012). *Narsizm Üzerine Schreber Vakası*. (B. Büyükkal, S. M. Tura Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Galanti, K., Gluck, M. E., & Geliebter, A. (2007). Test meal intake in obese binge eaters in relation to impulsivity and compulsivity. *International Journal of Eating Disorders*, 40(8), 727-732.
- Geçtan, E. (2010). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar* (19. bs.). İstanbul: Metis Yayınları.

- Genç, O. (2021). Öğrencilerde sosyal medya bağımlılığı ile dürtüsellik arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi Kernberg, O. (2012). Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm. (M. Atakay Çev.) İstanbul: Metis
- Goodboy, A.K., Martin, M.M. (2015). The Personality Profile Of A Cyberbully: Examining The Dark Triad, *Computers in Human Behavior*, Cilt 49, ss.1-4.
- Green A. (2002). A dual conception of narcissism: positive and negative organizations. *The Psychoanalytic quarterly*, 71(4), 631–649. <https://doi.org/10.1002/j.2167-4086.2002.tb00020.x>
- Griffiths, M. (2005). A ‘components’ model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance use*, 10(4), 191-197.
- Griffiths, M. D., & Szabo, A. (2014). Is excessive online usage a function of medium or activity? *Journal of Behavioral Addictions*, 3(1), 74–77. <https://doi.org/10.1556/jba.2.2013.016>.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W., & Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(2), 261–310. <https://doi.org/10.1037/a0038231>
- Hacıoğlu, M. B. (2018). *Kişilerarası bağımlılık eğilimi ile kırılğan ve büyülenmeci narsistik kişilik özellikleri: Şema terapi modelinde bir inceleme.* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Şehir Üniversitesi.
- Halişçelik, M. (2021). *Majör Depresyon ile Narsistik Kişilik Bozukluğu Arasındaki İlişkinin Araştırılması.* (Yüksek lisans tezi), Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Hollander, E., & Evers, M. (2001). *New developments in impulsivity.* *The Lancet*, 358(9286), 949–950. doi:10.1016/s0140-6736(01)06114-1
- İkiz, T. (2002). Sigmund Freud ve Klasik Psikanalitik Görüşte Dürtülerin Akıbeti. *Psikanaliz Yazıları 4- Dürtü, içinde* (11-18). İstanbul: Bağlam Yayınları.
- İzer, K.G. (2021). *Genç yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığının dürtüsellikle olan ilişkinin incelenmesi,* (Yüksek Lisans Tezi)
- Johnson, A. M., & Szurek, S. A. (1952). The genesis of antisocial acting out in children and adults. *The Psychoanalytic Quarterly*, 21(3), 323-343.
- Jones, D. N. ve Paulhus, D. L. (2011). The role of impulsivity in the Dark Triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 51, 679-682.
- Kahraman, S., Şafak, B. (2019). Sosyal Medya Kullanımının Yalnızlık ve narsistik kişilik özelliği belirtileri ile ilgili ilişkinin incelenmesi, *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 54-69.
- Kalın, F. N. (2020). *Narsisizm ile dürtüsellik arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüğü ve bilişsel esnekliğin aracı rolü,* (Yüksek lisans Tezi)
- Karaaziz, M., Erdem Atak, İ. (2013). Narsisizm ve narsisizmle ilgili araştırmalar üzerine bir gözden geçirme, *Nesne dergisi*, 1(2), 44-59.
- Karagöz, N.T. (2021). *Kadınlarda sosyal medya bağımlılığının dürtüsellik ve duygu düzenleme güçlüğü ile olan ilişkisinin incelenmesi,* (Yüksek Lisans Tezi)

- Karakaya, H. (2022). *İstanbul'da yaşayan kilolu bireylerde sosyal medya bağımlılığı ve dürtüsellik arasındaki ilişki*, (Yüksek Lisans Tezi)
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kernberg, O. (1999). *Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm*. (M. Akay Çev.) Metis Yayınları, İstanbul.
- Kocabıyık, E. (2014). *Aynadaki Narkissos Herşey ve Hiçbirşey Olarak Yüz*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Kohut, H. (1968). The psychoanalytic treatment of narcissistic personality disorders: Outline of a systematic approach. *The Psychoanalytic Study of the Child*, 23, 86–113.
- Kohut, H. (2020). *Kendiliğin çözümlenmesi: narsisistik kişilik bozukluklarının psikanalitik tedavisine sistemli bir yaklaşım* (5.baskı). (C. Atbaşoğlu, B. Büyükkal, C. İşcan, Çev.), Metis Yayıncılık (orijinal baskı tarihi 1971).
- Köşkdere, A.A. (2023). *İnsanı Anlamak İçin Psikanaliz*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Ksinan, A.J. ve Vazsonyi, A.T. (2016). Narcissism, internet, and social relations: A study of two tales. *Personality and Individual Differences*, 94, 118-123. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.01.016>
- Kulu, M., & Özsoy, F. (2020). İnternet kafelerdeki sık zaman geçiren gençlerde internet bağımlılığı, dikkat eksikliği ve dürtüsellik. *Turkish Journal of Family Practice*, 24(1), 12-22.
- Lage, G. M., Albuquerque, M. R., Fuentes, D., Corrêa, H., & Malloy-Diniz, L. F. (2013). Sex differences in dimensions of impulsivity in a non-clinical sample. *Perceptual and motor skills*, 117(2), 601-607.
- Lyons, M. (2019). *The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism and Psychopathy in Everyday Life*. Elsevier: London
- Malesza, M. ve Ostaszewski, P. (2016). Dark side of impulsivity- Associations between the Dark Triad, self-report and behavioral measures of impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 88, 197-201.
- Malesza, M., & Kaczmarek, M. C. (2018). *Grandiose narcissism versus vulnerable narcissism and impulsivity*. *Personality and Individual Differences*, 126, 61–65.
- McWilliams, N. (2016). *Psikanalitik Tanı Klinik Süreç İçinde Kişinin Yapısını Anlamak*. (E. Kalem, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Moeller, F. G., Barratt, E. S., Dougherty, D. M., Schmitz, J. M., & Swann, A. C. (2001). Psychiatric aspects of impulsivity. *American journal of psychiatry*, 158(11), 1783-1793.
- Morgan, J.E., Gray, N.S. & Snowden, R.J. (2011). The relationship between psychopathy and impulsivity: A multi-impulsivity measurement approach. *Personality and Individual Differences*, 51:429–434.
- Moustafa, A. A., Tindle, R., Frydecka, D., & Misiak, B. (2017). Impulsivity and its relationship with anxiety, depression and stress. *Comprehensive psychiatry*, 74, 173-179.

- Neto, R. D. C. A., & True, M. (2011). The development and treatment of impulsivity. *Psico*, 42(1), 184-193.
- O'Reilly, C. A., & Hall, N. (2021). Grandiose narcissists and decision making: Impulsive, overconfident, and skeptical of experts-but seldom in doubt. *Personality and individual differences*, 168.
- Otway, L. J., & Vignoles, V. L. (2006). Narcissism and childhood recollections: A quantitative test of psychoanalytic predictions. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(1), 104-116.
- Ozan, R.Y. (2024). *Sosyal medya bağımlılığının yordayıcıları olarak kırılğan narsisizm, olumsuz değerlendirilme korkusu ve gelişmeleri kaçırma korkusu*, (Yüksek lisans Tezi)
- Özdemir, P. G., Selvi, Y., & Aydın, A. (2012). Dürtüsellik ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(3), 293-314.
- Özdemir, Z. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı. *Beykoz Akademi Dergisi*, 7(2), 91-105.
- Özgür, Ö. (2023). *Genç yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığı dürtüsellik ve duygu düzenleme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul
- Pamukcu V. (2021). *Erişkinlerde büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin depresyon eğilimi düzeyi ile ilişkisinin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi)
- Patton, J. H., Stanford, M. S., & Barratt, E. S. (1995). Factor structure of the Barratt impulsiveness scale. *Journal of clinical psychology*, 51(6), 768-774
- Prat, R. (2013). narsisizmin temelinde ... öteki: erken ilişkisel deneyimlerin doğası. *Psikanaliz Buluşmaları 7- Narsisizm, içinde (9-27)*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Reimers, S., Maylor, E. A., Stewart, N. ve Chater, N. (2009). Associations between a one-shot delay discounting measure and age, income, education and real-world impulsive behavior. *Personality and Individual Differences*, 47(8), 973-978. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.07.026>
- Rıhtım Z.B. (2009). Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığının kırılğan narsisizm ve sanal ortam yalnızlık düzeyi ile ilişkisinin incelenmesi
- Robbins, T. (2005). Chemistry of the mind: neurochemical modulation of prefrontal cortical function. *J Comp Neurol*, Sayı 493, ss 140-146.
- Rohmann, E., Neumann, E., Herner, M. J. ve Bierhoff, H. W. (2012). Grandiose and vulnerable narcissism: Self-construal, attachment, and love in romantic relationships. *European Psychologist*, 17(4): 279-290.
- Rousseau SJM, Puttaraju K. (2014). A study on gender differential factors in uses of social networking sites. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 3(11): 31-40.
- Sarısoy, G. (2016). Winnicott'ın gerçek benlik ve sahte benlik kavramlarının bir vaka ve terapi ilişkisi bağlamında incelenmesi.

- Satıcı, S.A., Kayaş, A.R., Yılmaz, M.F., & Eraslan-Çapan, B. (2019). Üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü kişilik özellikleri ile dürtüsellik ve heyecan arama davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 9(54), 857-881.
- Savcı, M., Aysan F. (2016). Relationship between Impulsivity, Social media usage and loneliness. *Educational Process: International Journal*, 5(2): 106-115.
- Sunat, H. (2002). Spinoza ve Psikanaliz. Psikanaliz Yazıları 4- Dürtü, içinde. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Şeker, G. (2021). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ile kırılğan narsisizm ve yalnızlık düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi*.
- Topbaş, Z. S., & Karakaya, A. (2021). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinde dürtüsellik düzeyleri ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki. *Bağımlılık Dergisi*, 22(4), 360-369.
- Tutal, Ö., Erensoy, H., & Luş, M. (2021). Relationship between psychological symptoms, impulsivity and social media use problems. *Bağımlılık Dergisi*, 22(1), 43-52.
- Tutgun Ünal, A. (2015). *Sosyal Medya Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türker, Ö. (2018). Anneye dair algılanan narsisizm ve depresyonun narsisistik kişilik örgütlenmesinin gelişimine etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bilgi Üniversitesi.
- Twenge, J. M., Konrath, S., Foster, J. D., Campbell, W. K., & Bushman, B. J. (2008). Egos inflating over time: A cross-temporal meta-analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Journal of Personality*, 76(4), 875-902. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2008.00507.x>
- Twenge, J.M., Campbell, W.K. (2010). Asrın Vebası: Narsisizm İleti. (Ö. Korkmaz, Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları. (2009).
- Ünlü, F. (2018). Orta yaş üstü bireylerde sosyal medya bağımlılığı ve sosyal izolasyon. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 161-172.
- Ünsalver, B.A., Aktepe, H. (2017). Internet addiction and impulsivity among university students. *Eur Psychiatry*
- Üstüner, A. (2023). *Instagram bağımlılık düzeyi ile sosyal görünüş kaygısı ve kırılğan narsisizm arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Üzümcü, E. (2016). *Büyükleme ve kırılğan narsisistik kişilik özellikleri ile ilişkili faktörlerin şema terapi modeli çerçevesinde incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi.
- Vazire, S. ve Funder, D. C. (2006). Impulsivity and the self-defeating behavior of narcissists. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 154-165.

- Wallace, H. M., & Baumeister, R. F. (2002). The performance of narcissists rises and falls with perceived opportunity for glory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(5), 819–834. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.5.819>
- Whiteside, S. P., & Lynam, D. R. (2001). The Five Factor Model and impulsivity: using a structural model of personality to understand impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 30(4), 669–689.
- Wilcox G. (2005). Insulin and insulin resistance. *The Clinical biochemist. Reviews*, 26(2), 19–3
- Wink, P. (1991). *Two faces of narcissism*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(4), 590–597. doi:10.1037/0022-3514.61.4.590
- Wu, A. M. S., Cheung, V. I., Ku, L. & Hung, E. P. W. (2013). Psychological risk factors of addiction to social networking sites among Chinese smartphone users. *Journal of Behavioral Addictions*, 2, 160– 166.
- Yabancı, C. (2019). *Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile narsisizm ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi)
- Yazıcı, K., & Yazıcı, A. E. (2010). Dürtüselliğin Nöroanatomik ve Nörokimyasal Temelleri/Neuroanatomical and Neurochemical Basis of Impulsivity. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(2), 254
- Young J.E., Klosko J.S. ve Weishaar M.E. (2021). *Şema Terapi*. (Çev. T.V. Soylu). İstanbul: Litera Yayıncılık
- Young, K.S. (2004) Internet Addiction: A New Clinical Phenomenon and Its Consequences. *American Behavioral Scientist*, 48, 402-415.

EKLER

Ek 1: Gönüllü Bilgilendirme Formu

Sayın katılımcı,

Bu çalışma Gedik Üniversitesi Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı kapsamında Berrak İzci tarafından yürütülmektedir. Çalışmada Dürtüsellik, Kırılgan Narsisizm ve Sosyal Medya Bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma 15 -20 dakika sürmektedir.

Bu çalışma için paylaştığımız bilgiler tamamen gizli tutulacaktır. Çalışmanın verileri yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da başladıktan sonra yarıda bırakabilirsiniz. Araştırma verilerinin doğru olması için sizden bütün sorulara eksiksiz ve samimi cevaplar vermeniz beklenmektedir.

Bu formu okudum onaylıyorum demeniz bu çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelir.

Herhangi bir sorunuz olursa araştırmacıya (.....) adresinden ulaşabilirsiniz.

Ek 2: Demografik Bilgi Formu

1) Cinsiyet:

- a) Kadın
- b) Erkek

2) Yaş:

3) Medeni Durumu:

- a) Evli
- b) Bekar
- c) Boşanmış

4) Eğitim durumu:

- a) Ortaokul
- b) Lise
- c) Üniversite
- d) Yüksek Lisans
- e) Doktora

5) Çalışma Durumu:

- a) Çalışıyor
- b) Çalışmıyor
- c) Öğrenci

Ek 3: Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)

Yönerge: Aşağıda 40 betimleyici ifade bulacaksınız. Lütfen ifadeleri değerlendirmeye alınız ve İfadenin solundaki çizgiye sayılardan birisine denk gelen **tek bir yanıt** işaretleyiniz. Doğru veya yanlış yanıt söz konusu değildir. Her bir ifadenin, 6 derecelik ölçek üzerinden sizi ne kadar iyi tarif ettiğini belirtiniz.

	Bana hiç benzemiyor	Bana çok az benziyor	Bana biraz benziyor	Bana benziyor	Bana çok benziyor	Bana tamamen benziyor
1. Kendimi sık sık hayran olunan ve saygı duyulan biri olarak hayal ederim.	1	2	3	4	5	6
2. Kendime olan güvenimde sık sık dalgalanmalar olur.	1	2	3	4	5	6
3. Yalnızken kendimi iyi hissetmek benim için zordur.	1	2	3	4	5	6
4. Yardım istemekten nefret ederim.	1	2	3	4	5	6
5. İnsanlar beni fark etmediğinde kendimi kötü hissetmeye başlarım.	1	2	3	4	5	6
6. Başkalarının beni muhtaç ve bağımlı biri gibi görmesinden korktuğum için çoğunlukla ihtiyaçlarımı gizlerim.	1	2	3	4	5	6
7. Herkesi istediğim her şeye inandırabilirim.	1	2	3	4	5	6
8. İnsanlar onlar için yaptıklarımı fark etmediğinde, sınırdan deliye dönerim.	1	2	3	4	5	6
9. Yaptıklarım ya da söylediklerimle ilgilenmeyen insanlar sınırima dokunur.	1	2	3	4	5	6
10. İnsanları kolaylıkla kendi isteklerime yönlendiririm.	1	2	3	4	5	6
11. Başkaları beni fark etmediğinde kendimi değersiz hissetmeye başlarım.	1	2	3	4	5	6
12. Beni hayal kırıklığına uğratabacaklar endişesiyle bazen insanlardan kaçırım.	1	2	3	4	5	6
13. Genelde insanlardan istediğimi alamayınca çok öfkelenirim.	1	2	3	4	5	6
14. Kendimi değerli hissetmem için, bazen önemseydiğim insanların beni bu konuda rahatlatmalarına ihtiyaç duyarım.	1	2	3	4	5	6
15. Başkaları bana güven duyduklarında kendimi önemli hissederim.	1	2	3	4	5	6

16. İnsanların içini bir kitap gibi okuyabilirim.	1	2	3	4	5	6
17. Başkaları beni hayal kırıklığına uğrattığında, çoğu kez kendime kızarım.	1	2	3	4	5	6
18. Başkaları için fedakarlık yapmak beni daha iyi bir insan yapar.	1	2	3	4	5	6
19. Çoğu kez olanaklarımın ötesinde olan şeyleri başardığımın hayalini kurarım.	1	2	3	4	5	6
20. Onlardan istediklerimi yapamayacaklarında korktuğum için bazen insanlardan kaçırım.	1	2	3	4	5	6
21. İçimde hissettiğim zayıflığı başkalarına göstermek benim için zordur.	1	2	3	4	5	6
22. Diğer insanların beni beğendiğini bilmediğim sürece kendimi iyi hissetmem zordur.	1	2	3	4	5	6
23. Sık sık çabalarım için ödüllendirildiğimin hayalini kurarım.	1	2	3	4	5	6
24. Çoğu insanın benimle ilgilenmediğine yönelik düşünce ve endişelerle zihnimi meşgul ederim.	1	2	3	4	5	6
25. Bana güvenen arkadaşlarım olmasından hoşlanırım çünkü bu bana kendimi önemli hissettirir.	1	2	3	4	5	6
26. Herkes benim anlattıklarımı dinlemekten hoşlanır.	1	2	3	4	5	6
27. İnsanların beni sevdiğini bilmezsem, kendimi iyi hissetmekte zorlanırım.	1	2	3	4	5	6
28. İnsanlar benim ne kadar iyi birisi olduğumu fark etmediklerinde rahatsız olurum.	1	2	3	4	5	6
29. Hak ettiğim şeyi elde edene dek asla tatmin olmam.	1	2	3	4	5	6
30. Yaptığım fedakarlıklarla ne kadar iyi bir insan olduğumu göstermeye çalışırım.	1	2	3	4	5	6
31. İnsanlar beni fark etmediğinde hayal kırıklığına uğrarım.	1	2	3	4	5	6
32. Sık sık kahramanca davranışlarda bulunduğumun hayalini kurarım.	1	2	3	4	5	6
33. İyi bir insan olduğumu kanıtlamak için insanlara yardım ederim.	1	2	3	4	5	6
34. Sıklıkla başarılarıyla tanınmış biri olduğumun hayalini kurarım.	1	2	3	4	5	6
35. Kendimi zayıf hissetmeme neden olduğu için başkalarına bel bağlamaya tahammül edemem.	1	2	3	4	5	6
36. Diğer insanların beni onaylamasına ihtiyaç duyarım.	1	2	3	4	5	6
37. Dünyanın gözünde bir değerimin olmasını isterim.	1	2	3	4	5	6
38. Diğer insanlar ihtiyaçlarımı bir an için bile fark ettiğinde kaygılanır ve utanırım.	1	2	3	4	5	6
39. Bazen, insanlardan her istediğimi elde edemediğimi görmektense, yalnız kalmak daha kolay gelir.	1	2	3	4	5	6
40. Başkaları benimle aynı fikirde olmadığında çok öfkelenabiliyorum.	1	2	3	4	5	6

Ek 4: Barratt Dürtüsellik Ölçeği Kısa Formu

İnsanlar farklı durumlarda gösterdiği düşünce ve davranışları ile birbirlerinden ayrılırlar. Bu test bazı durumlarda nasıl düşündüğünüzü ve davrandığınızı ölçen bir testtir.

		Nadiren/ Hiçbir zaman	Bazen	Sıklıkla	Hemen her zaman/ Her zaman
1	İşlerimi dikkatle planlarım				
2	Düşünmeden iş yaparım				
3	Dikkat etmem				
4	Uçuşan düşüncelerim var				
5	Dikkatli düşünen birisiyim				
6	İş güvenliğine dikkat ederim				
7	Düşünmeden bir şeyler söylerim				
8	Düşünmeden hareket ederim				
9	Zor problemler çözmem gerektiğinde kolayca sıkılırım.				
10	Aklıma estiği gibi hareket ederim				
11	Düşünerek hareket ederim				
12	Düşünmeden alışveriş yaparım				
13	Hobilerimi değiştiririm				
14	Kazandığımdan daha fazla harcarım				
15	Geleceğini düşünen birisiyim				

Ek 5: Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği- Yetişkin Formu

AÇIKLAMA: Aşağıda internette sosyal medya kullanımıyla ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve kendiniz için en doğru olan ifadenin üzerine **X** işaretini koymanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için bir işaretleme yapınız.

- ① Bana Hiç Uygun Değil ② Bana Uygun Değil ③ Kararsızım
④ Bana Uygun ⑤ Bana Çok Uygun

1	Sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak görüyorum.	①	②	③	④	⑤
2	Sosyal medyada planladığımdan daha uzun süre kalırım.	①	②	③	④	⑤
3	Kendimi mutsuz hissettiğim zamanlarda sosyal medyada olmak beni rahatlatır.	①	②	③	④	⑤
4	Sosyal medyada çok zaman geçirdiğimden işlerimi aksatıyorum.	①	②	③	④	⑤
5	Sosyal medyaya gerekmedikçe girmem.	①	②	③	④	⑤
6	Sosyal medya yüzünden verimliliğimin azaldığını fark ediyorum.	①	②	③	④	⑤
7	Sosyal medyada çok zaman geçirdiğim için çevremdekiler beni eleştirirler.	①	②	③	④	⑤
8	Sosyal medyayı kullanırken biri beni rahatsız ettiğinde sinirleniyorum.	①	②	③	④	⑤
9	Sosyal medyada iken kendimi özgür hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
10	Sabah uyandığımda ilk işim sosyal medyaya girmek olur.	①	②	③	④	⑤
11	Sosyal medya kullanmayı sevmiyorum.	①	②	③	④	⑤
12	Güncel olaylardan haberdar olmak için sosyal medyadan ayrılamıyorum.	①	②	③	④	⑤
13	Çevremde birileri varken bile, sosyal medyada olmayı tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
14	Özel bazı duyuruları görebilmek ya da paylaşabilmek için sosyal medyada daha çok zaman geçiriyorum.	①	②	③	④	⑤
15	Sosyal medyadan dolayı aile üyelerini ihmal ettiğim olur.	①	②	③	④	⑤
16	İnsani amaçlı sosyal projelerde yer almak için sosyal medyayı kullanmaktan kendimi alamıyorum.	①	②	③	④	⑤
17	Sosyal medyada bağlantı kurduğum insanlara kendimi daha iyi anlatıyorum.	①	②	③	④	⑤
18	Sosyal medyadaki arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlıklara tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
19	Sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmem için sosyal medyayı daha uzun süre kullanırım.	①	②	③	④	⑤
20	Çeşitli sosyal duyarlılıklar konusunda çabuk haberdar olma isteği beni daha çok sosyal medyada olmaya itiyor.	①	②	③	④	⑤